Hayat

No. 101
12 EYLÜL 1958
100 KURUŞ

Bu sayıda :

Şahın
Etrafındaki
Kadınlar...

Filim Hikâyesi
DOĞU RÜZGÂRLARI

PARKER

Quink

Dolma kaleminizi yazarken temizler

PARKER QUINK, DOLMA KALEMİNİZİ KORUYAN VE ÖMRÜNÜ UZATAN SİHİRLİ SOLV-X MADDESİNİ İHTİVA EDEN YEGÂNE MÜREKKEPTİR.

Hayat

MARISA ALLASIO
(Fotoğraf : Dial)

HAFTALIK MECMUA
12 EYLÜL 1958
FİATI : 100 KURUŞ
YIL: 3 CİLT: 6 SAYI: 101

SAHİBİ : ŞEVKET RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
HİKMET FERİDUN ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İBRAHİM ÇAMLI
REDAKSİYON HEYETİ :
SEMİRAL BİLBAŞAR
FİKRET ARIT
SADUN ALTUNA
ORHAN TAHSİN
HİKMET ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
FİRUZ AŞKIN
AYHAN ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
REKLAM İÇİN :
Kararname gereğince, Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığı'ndan verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
Yıllık (52 sayı) 50 T. L.
6 aylık (26 sayı) 25 T. L.
HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 19 Cent'e ve İngiliz Lirası olarak 1 Shilling 5 Pence'e tekabül eden fiatla satılır. Yıllık abone — âdi posta ücreti dahil — 75 T.L. dır. Abone olmak istiyenler bu meblâğın karşılığı olan Dolar veya İngiliz Lirasını T.C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmuaiarını muntazaman alabilirler.

Şah'ın Hayatında Yeni Kadınlar

Süreyya, İngiltere'de kendi halinde bir talebe iken gökten düşercesine Tahrana çağırılarak Gülistan sarayına gelin gitmiş, sekiz yıl zarafeti ve güzelliğiyle dünyayı hayran bırakmıştı. Gece kulüpleri parfüm ve naylon çorap fabrikaları en nadide markalarına onun adını vermişlerdi. Ama, İran tahtına lâzım olan erkek evlâdı doğuramayınca hem kıraliçeliği hem de Gülistan sarayını ebediyen terketmek zorunda kalmıştı. Aynı sarayın, şimdi yeni bir gelini karşılamak üzere olduğu söyleniyor. Bu da bu güne kadar İngiltere'de kendi halinde bir talebe idi. Bakalım istikbal neler gösterecek.

Süreyya — Şimdi Almanay'nın Köln şehrinde oturan ailesinin yanına yerleşen sabık kıraliçe Süreyya, son zamanlarda sık sık toplantılara gitmekte ve bizzat kullandığı spor arabasiyle Avrupa'nın muhtelif yerlerini dolaşmaktad..

Leylâ — Süreyya'dan boşalan Kıraliçelik için baş adaydır. İran millî petrol endüstrisinin müdürü Rıza Fellah'ın kızı olan Leylâ, (resimde ortada) halen İngiltere'deki Paddock Wood Okulu'nda öğrencidir.

BİR SEYAHATİN FLÖRTLERİ

SEVDİĞİ Süreyya'dan ayrılmak Şah'a öylesine dokunmuştu ki, teessürünü unutmak için bir uçağa atladığı gibi Pasifik yoluyla Amerika'ya uçtu. Tokyo'ya kadar her şey yolunda gitti. Ama uçak Haneda alanından havalanırken, emniyet kemerini bağlamasına yardım eden sarışın bir hostes, aylardan beri ilk defa olarak bekâr olduğunu kendisine hatırlattı. Dolgun vücutlu hostes hakikaten en ağır başlı erkekleri bile kolayca baştan çıkartacak cinstendi. Netekim uçak San Francisco hava alanına inerken otuz dokuz yaşındaki yakışıklı Şah, sarışın dilberi aynı gece için davet etti. Baş başa yemek yediler, dansettiler, sonra da gece kulüplerinden birine giderek loş ışık altında, atraksiyonu seyrettiler. Sabaha karşı ortadan kayboldular.

Yirmi beş yaşındaki sarışın hostes Ellen Forseth'ten sonra Şah ertesi geceyi, Nina Richards isimli bir mankenle geçirdi. Nina'nın bilhassa cha-cha-cha dansını oynamak hususunda gösterdiği ustalık kimsenin gözünden kaçmadı.

Şah üçüncü gece, dedikoduculara daha fazla ip ucu vermemek için, Amerika'da yaşıyan kızkardeşi Prenses Fatma ile uslu uslu yemek yedi. Ama, dördüncü gece listesi yeniden değişti. Bu defaki refakatçisi Mara Baumgartner ismindeki kumral dilberdi. Mara, Şah'ın sarışın hostes'le buluştuğu gece yanlarında bulunuyordu.

Şah'ın bu birer gecelik sevgililerini sonradan sual yağmuruna tutan dedikodu yazarlarına hepsi de «son derece sevimli adam» cevabını vermişlerdi. Buraya yeni bir kıraliçe aramak için mi geldiğini soran gazetecilere Rıza Pehlevi şu cevabı vermiştir: «Düşündüğünüz iş için buraya gelmiş değilim».

BULUŞMAK ÜZERE — Şah, San Francisco hava alanında sarışın hostesle akşam buluşmak üzere vedalaşırken.

BİRİNCİ FLÖRT — Hostes Ellen Forseth, Şah'a, kedisinin Ozymo adını taşıdığını, bunu Shelley'in : «Adım Ozymandias'tır. Kıralların kıralıyım ben...» mısraından aldığını söyledi. Şah «Sizin Ozymo'nuz benim» cevabını verdi.

CHA-CHA-CHA — Yirmi beş yaşındaki kumral dilber Mara Baumgartner sonraları Şah'tan «harika dansör» olarak bahsetti. Kozmetik reklâmları için foto modelliği eden güzel Mara aslen İsviçreli'dir. Şah da bir vakitler tahsilini İsviçre'de yapmış olduğu için kanları birbirlerine büsbütün kaynaştı. Bir cha-cha-cha dansı esnasında Şah Mara'nın kulağına yavaşça, Hollywood'a giderek filim yıldızı olmasını fısıldadı...

ŞİŞ KEBAP — San Francisco'nun tanınmış mankenlerinden Nina Richards'la birlikte gittikleri lokantada Şah, şiş kebap ısmarladı. Nina bu buluşma hakkında, «Yemek yedik, dans ettik, hepsi o kadar.» dedi ve bundan başka Şah'ın kendisine binbir gece masalları anlattığını da ilâve etti.

Dans Şampiyonları

Dünyada taçlı kıralların sayısı gün geçtikçe azalıyor. Topluluklar avunmak için yalancı kıraller seçiyorlar. Agustosun sonunda Ankara'da da iki kıral ile iki kıraliçe seçildi. Gar ve Ada Gazinolarındaki dans birincilikleri ilgi topladı. Sonunda, kıralın hakkı kırala verildi.

ADA KIRALI — Ada Gazinosunda yapılan Dans Birinciliği müsabakasına «figür» lerine güvenen her genç katıldı. Müsabaka sonunda Güngör - Fikret çifti Türkiye birincisi ilân edildiler...

BUNLAR DA ADAY — Resimde görülen çiftin dansları çok beğenildi. Güzellik müsabakalarında olduğu gibi, birkaç taç dağıtılabilseydi, bu çift «Halkın Kıralı - Kıraliçesi» seçilirdi.

DEMİRSPOR'UN ADAYLARI — İkinci müsabaka Demirspor Kulübü Lokali'nde yapıldı. Derece alan çiftlere mükâfatları Kemal Zeytinoğlu tarafından verilecekti. Pistte ise Kırallık için çok çetin bir mücadele başlamıştı.

KIRAL TARAFTARLARI — Ankara'nın dans meraklıları pistteki kırallık mücadelesini heyecanla takibediyor, aşırı kıral taraftarları tuttukları çiftleri alkışlıyorlardı. Dans kıral ve kıraliçe adayları bu alkışlarla coşuyorlardı.

ROCK'N ROLL — O gün pistte tangodan valse, fokstrottan Rock'n Roll'a kadar her türlü klâsik ve modern danslar oynandı. Resimde, hareketli bir Rock'n Roll sahnesi görülmektedir.

KIRALLIK MÜCADELESİ — Seçimin son dakikaları yaklaşmıştı. Gençler heyecan içinde, fakat kırallara lâyık bir şekilde dansediyorlardı. Biraz sonra kıral seçilecekti. ▶

30 AĞUSTOS'TA TÜRK GÜCÜ

30 ağustos 1922 de Türk süngüsü İstiklâl Savaşı tarihinin son sahifelerine şanlı ve büyük bir zafer hediye etmişti. Artık ordumuza, «ilk hedef» olan Akdeniz'in kapıları açılmıştı. 30 Ağustos Zaferinin 36. yıldönümü, zafer günlerinin heyecanı içinde bütün yurtda kutlandı. Ankara'da Hipodrom'da büyük bir askerî geçit resmi tertip edildi. Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerimiz büyük bir intizam içinde geçtiler. Zırhlı birlikler geçerken, jet uçaklarımız arkalarında beyaz bir şerit bırakarak uçuyorlar, gökyüzünde mutlu günün zafer takını çiziyorlardı. Türk milleti, kahraman ordusunun, şanlı tarihine yeni ve büyük zaferler kazandıracak kudrette olduğuna, bir kere daha yürekten inanmıştır. **(FOTOĞRAF : MEHMET SÜRENKÖK)**

MODERN BİR KAYIKHANE

Florya - Sirkeci sahil yolu inşaatı hızla ilerlemektedir. Yolun Kazlıçeşme'ye kadar olan kısmının toprak tesviyesi işi sona ermiştir. Yol bazı yerlerde 100, bazı yerlerde ise 80 metre genişlikte olacaktır. Sahil yolunun Sirkeci - Bakırköy kısmını Karayolları, Ataköy - Yeşilyurt kısmını Emlâk ve Kredi Bankası, Yeşilyurt - Florya kısmını ise Belediye yapmaktadır. 1959 yazında trafiğe açılacak olan Sahil Yolu'nun kenarlarında gazinolar, parklar ve dinlenme evleri inşa edilecektir. Bu arada, Kumkapı'da 300 metre uzunluğunda 1 milyon lira sarfı ile bir de kayıkhane yapılmıştır. Kayıkhanede 100 kayık barınabilecektir. Resimde, sahil balıkçıları için inşa edilen bu kayıkhane görülmektedir. **(FOTOĞRAF : SUAVİ SONAR)**

Sohbet KÖŞESİ

HAYATTA BABANIZA GÜVENMEYİNİZ!

KÜÇÜK yaşlarda çocuklar babalarını, eğer hayatta muvaffak olmuşsa, çok kuvvetli görürler. Öyle ya, bir baba tasavvur ediniz ki, her şeyi vardır: Zengindir, bilgilidir, mevki sahibidir, beceriklidir. Böyle bir babanın çocuğu olmak küçük yaşta insana güven verir, istikbale emniyetle bakmasına sebep olur.

Ama çocuk babasını böyle görür ve kendisini emniyette sayarken ekseriya hissetmez ki, bütün bu dayandığı kuvvet kendisinin kuvveti değil, babasının kuvvetidir ve ancak babası ile kaimdir. Çocuğun bunda hiçbir hissesi yoktur. Babası temin ettiği mevkii muhafaza edebiliyorsa, para kazanıyor ve kazandığı parayı elinde tutabiliyorsa kendi kuvvet ve kudretiyle, kendi bilgisi ve zekâsiyle tutabilmektedir. Çocukta o bilgi, o zekâ, o kuvvet olmadığı için kendisini babasının yerine koymasına imkân yoktur. Çocuk, kız olsun, erkek olsun babasının temin ettiği hayat, babasının gerçekleştirdiği konfor içinde, bütün bunların öz sahibi imiş gibi görünmesine rağmen, evin içinde, masanın üzerinde duran bir biblo misali, itina ile bakılan bir süsten başka bir şey değildir.

Nitekim hiçbir baba, hayatta iken elde ettiği kudretle çocuklarını kendisi geçip gittikten sonra tutamamıştır. Çocuklar birdenbire kendilerini babalarının yerinde, onun bıraktığı mallar ortasında, onların hakiki sahibi olarak buldukları zaman dayandıkları kuvvetin kendilerine ait olmadığını acı acı farketmişler, kuvvetin yavaş yavaş eridiğini görmüşlerdir.

Bu böyledir ve bunun böyle olduğunu gençler, çocukluktan kurtulup akılları başlarına geldiği anda farkederek toparlanmalı, babalarının kuvvetini harcamaktansa o kuvveti babaları hayatta iken kazanmıya çalışmalıdırlar.

Çünkü bu dünyada para pek büyük bir kuvvet olmakla beraber çabuk kaybolur. Öyle babalar gelmiştir ki, çocuklarının değil, torunlarının bile avuçla harcasalar bitiremiyeceklerini zannettikleri kadar para, mal, mülk bırakmışlar; fakat bu servetler zayıf ellerde göz açıp kapayıncaya kadar eriyip gitmiş, paraları har vurup harman savuranlar kendilerini günün birinde sefaletin kucağında bulmuşlardır.

Hayatta en büyük zenginlik bir rakamın sağına sıralanan sıfırlarla ifade edilen zenginlik değildir; insanın kendi çalışma gücü, zekâsı, bilgisi ve hayatta geçirdiği tecrübelerden edindiği olgunluktur. Böyle bir olgunluğa sahip olan veya babasının sağlığında, hattâ onun kuvvetinden istifade ederek kendisini yetiştiren; sefalete yuvarlanmaktan her zaman korunabilir, servetleri de elde etmesi mümkündür. Gençler bu kuvveti ancak kendi gayretleriyle, bilhassa erken davrandıkları takdirde kısa zamanda elde edeceklerini unutmamalı, babalarına ise katiyen güvenmemelidirler. . .

ŞEVKET RADO

Hayat'ın Yeni Tefrikaları

Gelecek Sayımızdan İtibaren...

2. Cihan Harbi'nin en büyük casusluk hikâyesi.

İKİ YÜZLÜ KEDİ

Mathilde Carré 2. Cihan Harbi'nin başında basit bir hastabakıcı idi. Harb bittiği zaman ise casusluk tarihinin bugüne kadar kaydettiği en müthiş casus olarak yargılanıyordu. Bu kadının hikâyesini Daily Mail'in tanınmış muhabiri Gordon Young'un kaleminden okuyacaksınız. Gordon Young yüzlerce şahısla konuştuktan ve binlerce gizli evrakı tetkik ettikten sonra 2. Dünya Harbi'nin karanlık noktalarını ortaya koyan bu sürükleyici yazı serisini hazırlamıştır.

26 Eylülden İtibaren...

1 Geniş ilgiyle karşılanan «Rüya Kadın» romanının yazarı **WILKIE COLLINS'in en büyük eseri :**

DONMUŞ DENİZ

Aynı kadını seven iki denizcinin Şimal Kutbu'nda karşı karşıya gelişini ve aralarındaki korkunç mücadeleyi anlatan bu romanı yine Süreyya S Berkem'in nefîs Türkçesinden okuyacaksınız.

2 DUMLUPINAR'DAN CUMHURİYETE...

Kurtuluş Savaşımızın bu en mühim ve en hayati safhasını size yine bu hâdiselerin içinde bir gazeteci sıfatiyle yaşamış olan Nâşit Hakkı Uluğ anlatacaktır. Nâşit Hakkı Uluğ'un yazılarını o günlerde çekilmiş, herbiri birer tarihî vesika kıymetindeki resimler süsliyecektir.

Dumlupınar'da bir muhafız taburu süvarisi

3 Dışarıda tanıdığım en enteresan Türk

Singapur'da Timsah Avcısı
Burma'da Yakut Tüccarı
Hindistan'da Sinemacı

İstanbullu OSMAN AYKUT

Yazan: *Hikmet Feridun Es*

TÜRK SANATKÂRLARINI TANITIYORUZ

Yukarıdaki tefrikalarımıza ilâveten pek yakında Hayat sahifelerinde tanınmış Türk ses, perde ve sahne sanatkârlarımızla yapılmış röportajlar bulacaksınız.
Binlerce okuyucumuzun isteğini yerine getirmek üzere hazırlanan bu röportajlarla sanatkârlarımızı yakından tanıyacak, en güzel resimlerini tablo halinde Hayat mecmuasında bulacaksınız.

Dünya Mecmuaları ve Hayat

Hayat Mecmuası, okuyucularını memnun etmek için hiç bir fedakârlıktan çekinmediğini bugüne kadar türlü vesilelerle ispat etmiştir. Bundan sonra da aynı yolda daha büyük bir gayretle devam edeceğiz. Memleketin ve dünyanın neresinde mühim bir hâdise olursa Hayat muhabir ve fotoğrafçıları orada hazır bulunacaklardır. Diğer taraftan Hayat, dünyanın en büyük mecmualarında çıkan en şayanı dikkat röportajları satın almak üzere yeni anlaşmalar yapmıştır. Dünyayı ilgilendiren büyük röportajların, o mecmualar daha memleketimize gelmeden Hayat'ta neşredilmiş olduğunu göreceksiniz.

GONDOLLAR YARIŞIYOR

Büyük gösterinin yapıldığı Canale Grande, Venedik'in şah damarı sayılır. Eski Venedik Cumhuriyeti'ni bütün azametiyle canlandıran bu yarışmalara her tipte, her biçimde gondollar katılır. Soldaki resim gondolların Rialto Köprüsü altından geçişlerini, yukarıdaki de eski Venedik Cumhuriyeti devirlerinden kalma kostümleriyle bir gondolcuyu göstermektedir.

MEÇHUL

Paris'teki Meçhul Asker Âbidesinin altında gömülü olan ceset kime aitti? Bütün dünyada kabul edilen «Meçhul Asker» fikri'ni ilk olarak kim ortaya atmıştır? Bu suallerin cevaplarını aşağıdaki yazıda etraflıca bulacaksınız.

BUGÜN bütün dünya milletlerinin, harblerde kaybettikleri evlâtlarının sembolü olarak kurdukları Meçhul Asker Âbidesi düşüncesini ortaya atan ilk adam, Fransa'nın bir taşra şehri olan Rennes'de matbaacılık eden François Simon isminde kendi halinde bir adam olmuştur. 1916 yılında, yani Birinci Cihan Harbi'nin en karanlık günlerinde, bir oğlunun cephede ölmesi, bunun ardından da ikinci oğlunun feci surette yaralanması üzerine matbaacı Simon, Rennes'e nakledilen harb ölülerinin mezarları başında ihtiram nöbetçilerinin bulundurulması fikrini ileri sür-

Münihli için bira, Parisli için aşk ne ise Venedikli için de gondol odur. Uzun bir sopa ile kullanılan bu tekneler Venedik şehrinin en büyük geleneği, hattâ ruhudur. Venedik'te her yıl muntazaman yapılan gondol yarışları'nın tam yedi yüz yıllık geçmişi vardır. Büyük Kanal'da yapılan bu yarışma, sadece bir spor gösterisi olmayıp, aynı zamanda on binlerin zevkle takibettiği eşine az raslanır bir halk şenliğidir...

Lombardiya rönesansı üslûbunda yapılmış Santa Maria della Salute Kilisesi önünden başlıyan yarışlar bütün Büyük Kanal boyunca devam eder. Tarihî tekneler burada tarihî dekor içinde yarışırlar: Ca d'oro; Vendramin-Calergi Sarayı, Fondaco dei Tedesci ve kanalı boylu boyunca kaplıyan ceman 200 mermer sarayla Rialto Köprüsü... Bu yıl ağustos sonunda meşhur Bissone geçiti ile, biribirine bağlı dört gondolun katıldığı Sestieri yarışları da yapılmıştır. Şenliği her yıl olduğu gibi bu sene de yerli-yabancı mahşerî bir kalabalık heyecanla ve zevkle takib etmiştir...

Yarışlar aslında tarihî bir gösteri olmakla beraber, âdet yerini bulsun diye derece alanlar mükâfatlandırılır. Resim, yarışlarda birinci gelene, şehir ileri gelenleri tarafından mükâfat verilişini gösteriyor.

ASKER

dü. Bu iş olunca, cephede ölüp de cesetleri teşhis edilemiyen veya umumi çukurlara gömülerek mezarları meçhul kalan ölülerin durumunu ele aldı. Aynı yılın kasım ayında Rennes belediyesinin şehitleri için tertiplediği bir anma töreninde Simon kürsüye çıkarak, şu soruyu ortaya attı: «Fransa, Paris'teki Panthéon'un kapılarını neden vatan uğruna ölen meçhul askerler için açmıyor?» sonra ilâve etti: «Bu mezara iki kelime yazmak kâfi — Bir Asker — iki de tarih 1914-18».

■

1916 kasımında ortaya atılan bu fikir, bir Fransız mebusu tarafından da benimsenmiş, meclise getirilerek 1919 yılında resmen kabul edilmiştir. Bu yerinde karar, yakın zamanda dünya milletlerinin çoğu tarafından kabul edilerek tatbik mevkiine kondu; meçhul asker âbideleri yükseldi.

Cihan Harbi şehitlerini topluca anmak için 11 kasım 1920 de yapılması düşünülen törenden birkaç gün önce, meçhul asker mezarının Panthéon'da yapılmayıp, yine Paris'in Etoile Meydanı'ndaki Zafer Âbidesi'nde tesisi karar altına alındı. Bu, Napoleon'u bile kıskandıracak azametteydi.

Belçika hududundan Vosges'lara kadar yayılan dokuz muharebe kesiminin kumandanlarına verilen emirle, bu bölgelerde şehit düşüp de kimlikleri tespit edilemiyen ölülerden birinin Verdun'e nakledilmesi bildirildi. İki gün sonra tabutlar Verdun'e geldi. Mahşerî kalabalık arasından bir ölüm sessizliği içinde sekiz kamyon şehre girdi. Yalnız dokuzuncu ortada yoktu. Bunun yerine Verdun'e ulaştırılan bir haberde bu muharebe bölgesinde, Fransız ve Alman harb ölülerinin müşterek çukurlara kucak kucağa gömülmüş oldukları için, kumandanın göndereceği cesedin bir Fransız askerine ait olup olmadığını kesin olarak bilmediği, dolayısiyle bir yanlışlığa mahal vermemek için göndermekten tamamen sarfınazar ettiği bildiriliyordu.

O gece, yan yana konan işaretsiz tabutların yerleri karıştırıldı, öyle ki sonunda hangi tabutun kime ait olduğu ve nereden geldiği ebediyete kadar meçhul kalacaktı. Bundan sonra, içlerinden birini seçmek görevi, Auguste Thin isminde genç bir piyade erine verildi. Thin'i babası, hüviyeti meçhul on binlerce ölüden biriydi. Piyade eri elinde, Verdun savaş bölgesinden toplanan kırmızı, beyaz yabani karanfillerden bir demet olduğu halde, yüksek rütbeli subaylarla resmî zevatın önü sıra bayraklarla örtülü tabutların arasından ağır adımlarla yürüdü, meşalelerin titrek ışığı ile aydınlanan tabutların gerisinde bir ihtiram kıt'ası, silâh elde selâm duruşunda bulunuyordu. Ufak tefek piyade eri nihayet tabutlardan birinin önünde durarak elindeki çiçekleri yavaşça üzerine bıraktı. İşte kemikleri ebediyen Meçhul Asker Âbidesi'nde yatacak olan meçhul ölü buydu...

■

Özel bir tren, tabutu o âna kadar emsali görülmemiş bir törenle gömülmek üzere Oarise götürürken, İngiliz donanmasına bağlı Verdun kruvazörü de başka bir ölüyü İngiltere'ye taşıyordu. Bu meçhul askerin, kara ordusuna mı, hava ordusuna mı, yoksa bahriyeye mi ait olduğu herkesçe meçhuldü. Ya İngilizdi, ya da dominyonlardan birinden. O da Fransa'da şehit düşmüş, işaretsiz bir mezara gömülmüştü. Londra'nın meşhur Westminster Kilisesinde yapılan dinî bir törenle Fransa'nın muhtelif harb cephelerinden getirilen yüz çuval toprağın içine gömüldü. Bir sene sonra, Amerikalılar da Atlantik ötesine götürdükleri meçhul şehitlerinden birini, Washington civarında şimdi millî ziyaret yeri olan Arlington mezarlığına gömdüler.

Afrika'nın kızgın kum çöllerinden, Stalingrad'a, Okinawa'dan Narwik'e kadar dünya sathını boylu boyunca kaplıyan İkinci Dünya Harbi, birçok meçhul asker âbidelerinin daha dikilmesini icabettirdi. Bugün dünyanın hangi ucuna gidilirse gidilsin, bunlardan biriyle mutlaka karşılaşılır. Bazısı basit bir taştan ibarettir, bazısı da muazzam bir eser. Ama, gaye hepsinde aynıdır: Vatan uğruna canlarını vermiş meçhul kahramanları anmak.

Böylece Fransa'nın küçük bir taşra şehrinde yaşıyan kendi halinde bir matbaacının ortaya attığı fikir, bütün dünya tarafından benimsendi, milletlerin en kutsal sembolü haline geldi.

Bizde de iki yüz elli bin şehidin kanı ile sulanmış topraklarda yükselecek olan Çanakkale Şehitler Âbidesi, büyük bir kahramanlık sembolü olarak devirler boyunca yaşıyacaktır. Çanakkale Âbidesinin içine konacak meçhul asker lâhdinin önünde de dost-düşman herkes hürmet ve tâzimle eğilecektir.

1958 AVRUPASI

YAZAN: HİKMET FERİDUN ES
FOTOĞRAFLAR: SEMİHA ES

MEŞHUR KULE — Eiffel Kulesi nasıl bütün Paris'i temsil ederse Eschenheimer Kulesi de aşağı yukarı Frankfurt'un alâmeti farikası gibidir. Asırlarca evvel yapılan Eschenheimer Turm'un savaş sırasında bombardımanlardan zarar görmesinden çok korkulmuştur. Kulenin altındaki büyük kapıdan yalnız piyadeler geçer.

Alman mucizesi nereden başlar ?

Hayret Verici Bir Bodrum

KAUFHOF'un mahzenlerindeyiz. Bir tarafta fıçı fıçı şaraplar yerden tavana yükseliyor. Rhein'dan Malaka'ya, Moselle'den Baurdeaux'ya ve Türk şarabına kadar !... Kırmızısı, siyahı, beyazı ayrı. Öbür tarafta musluklarından köpüre köpüre buzlu biralar akan dev variller. Tezgâhların üzerlerinde ise renk renk, çeşit çeşit peynir dağları, tereyağ tepeleri, sucuk ormanları.

Meşe odunundan tereyağ çıkarmağa uğraşan Hitler Almanyasının kulakları çınlasın !...

Birer küçük sopa uzunluğunda sosisler gözünüzün önünde dumanlarını savura savura kızarıyor, elektrik fırınlarında cızırdaya cızırdaya kebab olan pirzolalar pişiyor. Beyaz - yeşil elbiseler giyinmiş genç kızlar kova büyüklüğündeki bardaklarda köpüklü biraları koşuşturuyor.

Ve harb zamanının uzun pehriz yıllarından çıkan Almanya habire yiyor !... Afiyet olsun doğrusu.

Alman harbde yenildi ama sulhde ersatz sofrayı yendi. Alman mucizesi sofra başlıyor. Beni sucuk dağları, yağ tepeleri arasından dolaştıran Alman dostum :

— Yakında Türkiye ile işler adamakıllı açıldıktan sonra siz o zaman bizi ve burayı görünüz... Malûma Almanya'nın yeryüzünde en çok alış veriş ettiği yer Türkiye'dir... diyordu.

Hakikaten de bu iş iki taraf için de bir bolluk ve saadet anahtarı olacak...

Almanya'da hâlâ devam eden bu harb sonu yemek iştihasına her yerde rastgelebilirsiniz. Lokantalar, avakta veya bir tezgâh kenarına ilişip yemek yenilecek yerler her zaman tıklım tıklım doludur. Bunlardan başka büyük bonmarşelerin, hattâ kat kat moda eşyası satan büyük müesseselerin bodrumları yemek yenilip, bira, şarap veya kahve içilecek lokantalar haline sokulmuş. İşte meselâ Kaufhof bunlardan biri.

Eskiden hatırlarım; Berlin'de Aşinger denilen otomatlar vardı. Halbuki şimdi Frankfurt'da her yer Aşinger olup çıkmış !

Beni şehirde gezdiren Alman dostum :

— Size bir şiş kebabı ikram edeyim mi ?... dedi.

Küçük bir yere girdik ve birer «şaşlik» getirttik. Salça içinde pişirilmiş ve bir takım çöplere geçirilmiş şiş kebabı !!... Ama ne kebap !

Bir tane alıp ağzıma attım. Bizim hanım da aynı surette hareket etmişti. Sofrada ağızları yanan Nasreddin Hoca ile karısı gibi biribirimize bakıştık. Aman yarabbi !... Barut !... Dinamit !... Çocukken yalan söylediğimiz zaman bile ağzımıza bu kadar çok, bu kadar insafsızca biber koymazlardı. Halbuki Alman dostumuz bu acayip şiş kebabını büyük bir iştah ile atıştırıyordu. Öteki masalardaki bütün Almanlar da öyle. Doğrusu dostlarımızın karaciğerlerine hayran kaldım.

Almanya'da bol bol yemek yemenin tesirlerini ve izlerini moda mağazalarının vitrinlerinde bile görürsünüz. Meselâ Frankfurt'da erkek ve kadın elbisesi satan en meşhur mağazaların camekânlarına bakınız. Vitrinlerde göreceğiniz balmumundan mankenler sizleri hayretten hayrete düşürecektir. Belkide bütün hayatınızda böyle acayip mankenlere rastgelmediğinizi anlıyacaksınızdır. Bu mankenlerin çoğu şişman, göbekli, löpür löpür kadınlar ve erkeklerdir. Halbuki bir çok

★ ★ ★ ★ ★ PLÂSTİK SANAYİİNİN BİR ŞAHESERİ :

VİNYLEX

OTOMOBİL DÖŞEMELERİ

REKLAM MORAN

FABRİKA: Maltepe, Kartal - İst. Tel. 53 40 35 ★ SATIŞ MERKEZİ: Sirkeci Tel. 27 22 31

PANTOLONLU NESİL — Genç kızlar arasında pantolon modası Almanya'yı da sarmıştır. Hauptwache'de tramvay bekliyen halka şöyle bir göz atacak olursanız aralarında pantolonlu genç kızları da görürsünüz.

YAĞMURLAR ŞEHRİ — Göthe'nin memleketi temizliği kadar yağmurlariyle de şöhret salmıştır. Lâkin hafif bir sonbahar yağmuru altında bu Alman şehrinin ayrı bir rengi, ayrı bir havası, hattâ ayrı bir kokusu vardır. İşte yağmurda Frankfurt şehri görülmektedir...

kimseler, «Bir manken kadar güzel ve bir manken kadar mütenasip !...» derler. Bu iddiada bulunanlar gelsinler de Frankfurt'daki mağaza mankenlerini görsünler. Balmumundan yapılmış, kısa pantalonlu çocuklar bile alimallah topaç gibi !... Halbuki, meselâ Amerika'daki, hele kadınlar için yapılmış vitrin mankenleri gayetle zayıf, hattâ mezar kaçkını bir takım sıska hatunlardır. Vakıa orada «Uzun Boylu Kızlar Mağazası» denilen yerlerde yahut, «Şişman Kısa Boylular» dairesinde tombul veya fasulye sırığı gibi uzun mankenlere de rastgelmek mümkündür. Lâkin standart ölçünün elbiseleri daima zayıf mankenlerde teşhir edilir. Frankfurt'da ise maazallah !... Hitler vaktiyle Almanya'yı o kadar zayıflattı ki, güzel insan denilince şimdi galiba göbekli, enseli, etli canlı kimseler akla geliyor. Yoksa vitrinlerdeki bu pehlivan gibi madamların, mösyelerin izahı yok. Mamafih yeni nesiller bu vitrin insanlarına hiç benzemiyorlar. Bazan tramvayın ön sahanlığından atlıyan sarışın, pantolonlu genç kıza bakıyorsunuz. Genç bir çağla bademi fidanı... Yeni nesil arasında kendini en fazla kapıp koyvermiş olanlar bile Anita Ekberg ölçüsünü aşmıyor.

Orman âlemi

Frankfurt'a ayak bastığım gün kendimi Malaya'da, Malaka ormanları içinde bir Müslüman âyininde zannettim. Frankfurt ile Malaya'nın, hele orman içinde yapılan «Müslüman âyininin münasebeti nedir ?» diye düşünenler çoktur. Malaka'da sefer ayının ilk pazartesi günü yüz binlerce Müslüman Tanjung Kling ormanlarına dolarlar ve şafaktan ertesi sabaha kadar sık Hindistancevizi ağaçlarının altında mütemadiyen karşılıklı dansederler, çalgı çalarlar, şarkı söylerler ve bilhassa suya girip yıkanırlar. Manday safarda yani sefer ayının ilk pazartesi gününde Tanjung Kling'de yıkanan Müslüman bütün günahlarından temizlenmiş addedilir. O gün âşıklara karşı da en büyük müsamaha gösterilen gündür. İki sevgilinin çayırlara uzanabileceği tek gün budur.

Frankfurt'da uçak meydanından hareket eder etmez etrafımıza bir Malaka ormanı havası çöktü. Şehirle hava alanı arasında güzel bir orman vardı. Burası on binlerce kişi ile fıkır fıkır kaynaşıyordu. Bütün Frankfurt ormana dökülmüştü. Şarkı söyliyen gruplar, dansedenler, gölgelerin kuytuluklarına çekilmiş ve biribirine karışmış orman âşıkları, seyyar satıcılar, çayırların üzerine yüzükoyun yanyana uzanıp biribirlerinin bellerine el atmış çiftler. Meğer bu bütün Almanya'da yalnız Frankfurt'a mahsus bir bayrammış... Orman Bayramı. Orman sevgisi Almanlarda bir ibadet haline gelmiş. Darısı bizim başımıza.

Elek otel

Tayyare şirketi beni Main kenarında iki hafta önce yeniden açılmış eski bir otele götürmüştü. Odam nehre bakıyordu. Balkonum vardı. Fakat bu balkona çıkıp da odamın duvarlarının dış manzarasını görünce şaşaladım. Üzerine çekilmiş ince sıvaya rağmen bina kurşun deliklerinden bir elek haline dönmüştü.

Harb içinde Amerikalılar, şehrin bu bölgesini bombardıman ederlerken çok sıkıntı çektiklerini söylüyorlar. Biraz ilerideki Göthe'nin evini bombalamamak için haritalarda bir üçken çizmişler. Atılan bombalar ve dalıp makineli tüfekle ateş edenlerin mermileri bu üçkeni bir santim olsun içeriye doğru aşmamış ama bunun için çok zayiat vermişler. Fakat etraf yıkıldığı halde Göthe'nin evine bir şeyler olmamış !...

Aşıklar kendilerini, etraflarını 4 duvarla çevrili zannederlermiş. İşte Frankfurt'un en merkezî yerinde birbirine dalıp dünyayı unutmuş 2 Alman âşık.

ATLIYOR — Frankfurt tramvayları İstanbul'dakilerden farksızdır. İşte dopdolu bir tramvaydan atlıyan bir yolcu.

ALIŞ - VERİŞ YERİ — İşte Frankfurt'un en tipik köşesindesiniz. Şehrin alış - veriş merkezi de burasıdır. İleride görülen kat kat cam bina dünyanın en büyük mağazalarından biri olan Kaufhoftur. Burada bahçenize ekeceğiniz maydanoz tohumundan son çıkan şiir kitaplarına kadar herşeyi bulabilirsiniz. Yemeğinizi yer ve buzlu biranızı aynı yerde içebilirsiniz.

RUJ

Louis Philippe
PARIS

SUSİ WONG

14

YAZAN : RICHARD MASON
ÇEVİREN : SADUN ALTUNA

SUSİ ile bir müddet daha konuştuktan sonra yanından ayrıldım. Boyuna göre çok büyük olan kaba pantolonu, kesik saçları, hasılı perişan hali bir türlü aklımdan çıkmıyordu.

Bunu takibeden günler hapishane idaresi ziyaret için gerekli izni vermediğinden, Lantao adasına gittim. Buradaki Budist rahiplerin yanında az ücretle yemek ve döşek bulmak kabildi. Geçirdiğim heyecanlı günlerden sonra bu manastırın sükûnu, sinirlerimi hayli yatıştırdı. Ama, ne pahasına olursa olsun sevdiğim kadınla aynı şehirde bulunmak istediğimden iki hafta sonra tekrar Hong Kong'a döndüm.

Aynı gece Avukat Haynes telefon ederek, Susi'nin cezaevinin hastahanesine kaldırıldığını haber verdi. Her mahkûm gibi o da muayeneden geçmiş, ciğerinde verem izlerine rastlanmıştı. Hesapta olmıyan bu kara haberle üzerime kâbus gibi çöken felâketlere bir yenisi ekleniyordu. Az sonra Gwenny ile bu konuda konuşuyorduk. Susi'nin bu dert ortağı bana herşeyi olduğu gibi anlattı. Verem olduğunu çoktandır bildiği halde benden saklamış, bana söylememesi için de Gwenny'den söz almıştı.

■

Ertesi sabah doğruca cezaevine koştum. Hasta koğuşu, pencerelerdeki kafeslerle demir kapı olmasa, birçok hastanelerden farksızdı. Susi, yatağının içine oturmuş bir mecmuanın resimlerine bakıyordu. Beni görünce bir sevinç çığlığı attı. Yaklaşarak alnından öptüm. Kadın gardiyan aile saadetimizi bozmamak için başını öte tarafa çevirerek pencereden dışarıyı seyre koyuldu. Hastalığını bunca zaman benden sakladığı için hayli çıkıştım. Güldü :

— Hasta değilim ki... dedi. Hele sen baş ucumda oldukça hiç değilim.

Gardiyan gelerek, ziyaret müddetinin dolduğunu bildirdi. Vedalaştık. Kapıda, doktorla görüşmek arzusunda olduğumu söyledim. Tam sözümün üstüne, küçük bir spor arabadan inen, teni buğday renginde, her pin-up kızıyla rahatça boy ölçüşebilecek güzellikte genç bir kadını gösterdiler. Melez olduğuna şüphe yoktu. Yaklaşarak :

— Doktor, Wong Mee-ling hakkında sizinle görüşmek arzusundayım... dedim.

Işıl ışıl yanan zeki gözleriyle beni tepeden tırnağa süzerek :

— Yoksa, meşhur İngiliz ressamı siz misiniz ?... dedi. Burada isminizi duymayan kalmadı. Kimi görse sizden bahseder. Üzülmeyin kurtulacak. Bereket versin ki tam zamanında yatırdık. Ama, burada kalacağı altı hafta tedavisi için yetmez. Çıktıktan sonra en az iki, üç ay bir hastanede yatması icabedecek...

Hong Kong hastanelerinde boş yatak bulmak imkânsızdı. Kızıl Çin'den buraya akan mülteciler, hepsini işgal altına almışlardı. Hele verem nezle kadar yaygındı. İşi şimdiden sağlama bağlamak için hastaneleri tek tek dolaşmağa başladım. Tam sekiz gün üstüste. Ama, nafile idi. Boş yatak şöyle dursun, bazılarında ikişer, üçer kişi koyun koyuna yatıyordu.

Hatırıma Kay Fletcher isimindeki hastabakıcı geldi. Bu kızla, Hong Kong'a yeni geldiğim günlerde tanışmıştım. Araya Susi girmemiş olsaydı, gönlümü kaptırmam işten bile değildi. St. Margaret hastanesine telefon edrek, kendisine arzumu bildirdim.

Aynı akşam, «Mesut Ejderha» isimli Çin lokantasında buluştuk. Ben sekize on kala buraya gelerek hasırdan bir paravana ile çevrili kuytu bir köşeye oturdum. Tam sekizde geldi. Gelirken de, Çin lokantasının ağır kokulariyle taban tabana zıt taptaze bir lavanta kokusunu birlikte getirdi. Bu İngiliz kokusu, bana o gece nedense çok iyi geldi. Yemeklerimizi ısmarladıktan sonra, bütün olup bitenleri anlattım. Susi ile nasıl tanıştığımızı, beni önceleri nasıl aldattığını, çocuğunun ölümünü, herşeyi, ama herşeyi anlattım. Sonunda da, evlenmek niyetinde odluğumu söyledim.

Hikâyeyi oldukça kayıtsız bir eda ile dinliyen Kay, evlenmek lâfını duyunca birden değişti. Masanın üstünde duran kâğıt peçetelerden birini parmakları arasında ufalamağa, bükmeğe başladı. Safkan bir İngilizin bir Çinli kızla evlenebileceğini onun da mantığı kabul etmiyordu. Geçirdiği felâketlerden dolayı duyduğum merhamet sebebiyle mi, yoksa sevdiğim için mi evleneceğimi sordu. Onu bütün kalbimle sevdiğimi söyleyince ister istemez saadet temennisinde bulundu. Ama bunu söylerken bana acıdığı belliydi. Birden ayağa kalktı. İzin istedi. Bir davete gitmesi icabediyordu. Benim de birlikte gelmemi istedi. Önce pek oralı olmadım, ama ısrar edince kıramadım. Peak'teki modern apartmanlardan birine gittik. Toplantıda iki kimgayer kız, genç bir hekim, Hong Kong üniversitesinden bir Fransız doçent ve Peninsula Otelinde çalışan bir İsviçreli vardı. Hepsi de hoş kimseler olmakla beraber bu muhit bana gene de dar, kasvetli göründü. Uçsuz bucaksız Doğu ufuklariyle sanki bir telörgü ile ayrılmış gibiydi. O zaman Susi'ye ne kadar alışmış olduğumu bir defa daha anladım. Ben artık bu muhitlerin insanı değildim. Sabaha karşı Nam Kok'a döndüm.

Öğleye doğru Kay telefon ederek Susi'ye güç belâ altı hafta sonrası için bir vatak ayırtabildiğini söyledi. Bu duruma göre, cezaevinden tahliye edildikten üç hafta sonra kendisini St. Margaret'e yatırabilecektim. Ne zamandır niyetim Susi'yi Macao'ya götürmekti. İşte fırsat bu fırsattı. Cezaevinden çıkar çıkmaz Macao'ya gidecektik.

■

Günleri saymağa başladım. Üç hafta sonra tekrar birbirimize kavuşacaktık. Bu üç hafta bana asırlar kadar uzun göründü. Ama, neticede o gün de geldi.

Sabah erkenden oteli terkettim. Aksilik bu ya, bindiğim araba vapuru Kawloon'a yakın bir yerde, köhne bir şileple çarpıştı. Hurda şilebin sarhoş kaptanı, araba vapurunun düdüğüne kulak asmıyarak olanca kuvvetiyle kıç taraftan bindirmişti. Zarar önemli olmamakla beraber, zabıt tutularak suçlunun tespit edilebilmesi için limanın ağzında iki saatten fazla bekledik. Sinirlerim iyiden iyiye bozulmuştu. Ya Susi bu arada çıkıp gitmişse. Hal-

buki niyetim, hiç şehre dönmeden doğru Macao'ya gidecek vapura yetişmekti. Bu düşünceyle iki koskoca bavulla, bütün resim malzememi de birlikte almıştım.

İki buçuk saatlik bir gecikmeden sonra rıhtıma ayak basınca bu defa da görünürlerde taksi yoktu. Çaresizlik içinde yürümeğe koyuldum. Bereket versin, yolda rasladığım bir arabaya atlıyarak yıldırım hızıyla cezaevine geldim. Kapıcı tahliye edilenlerin listesine baktı. En altta Wong Mee-ling yazılıydı. Adamın ifadesine göre bu kız bir saatten fazla sokak ortasında bekledikten sonra gitmişti. Tek ihtimal, en yakın otobüs durağında olmasıydı. Susi, hakikaten durakta bekliyordu. Üzerinde tevkif edildiği gün giydiği mavi entarisi vardı. Yanına koşarak kucakladım. Beni görünce sevinçten çılgına döneceğini sanmıştım, ama pek fazla aldırmadı. Yüzünde belirli bir yeis vardı. Macao'ya gideceğimizi söyleyince de pek oralı olmadı. Ne olmuştu bu kıza böyle? Şimdilik fazla deşmek istemedim, yolda konuşmak için nasıl olsa bol bol vaktimiz olacaktı.

Limana geldiğimiz zaman, vapurun kalkmasına daha bir saat vardı. Eşyaları yerleştirdikten sonra yemek salonuna gittik. Cezaevinin yavan yemeklerinden sonra adamakıllı bir şey yemesi lâzımdı. Ama, canı hiçbirşey istemedi. Kahve ile pasta getirttim. Lokmaları zorla yutarken etrafına ürkek nazarlarla bakınmağa başladı. O zaman ruh haletini anladım. Hapishaneden çıktığı için aşağılık duygusu gelmişti.

— Korkma sevgilim... dedim. Burada oturanlardan hiç kimse nereden geldiğini anlamaz. Anlasalar bile ne lâzım gelir.

Elleri buz gibi idi. Birden ayağa kalkarak :

— Macao'ya yalnız git Robert... dedi. Sabıkalı bir kadınım ben. Senin ismini lekelemek istemem.

— Çılgınlığı bırak Susi... diye cevap verdim. Mademki sırası geldi, söyliyeyim. Macao'ya evlenmek için gidiyoruz. Evet, oradaki İngiliz konsolosluğunda nikâhımız kıyılacak.

— Evlenmeğe mi gidiyoruz. Buna imkân yok Robert... Sabıkalı olduğum yetmiyormuş gibi, üstelik hastayım, iyileşmiyecek, derecede hasta.

O esnada gemi demir aldı, ben de rahatladım.

— Macao'dan dönünce seni St. Margaret hastanesine yatıracağım. Orada iyileşeceksin. Sonra bizim için yepyeni bir hayat başlıyacak.

Ayağa kalktı. Güverteye çıkarak bir müddet denizi seyretti. Yanına gittim. Sakin bir sesle :

— Sen hayatımda tanıdığım en iyi insansın Robert... dedi. Onun için her isteğini yerine getirmeğe hazırım. Senin için kendimi denize bile atarım.

Hong Kong ufukta minicik bir nokta halinde kalmıştı. Acayip kuşları andıran balıkçı kayıkları ile üstünde ot bitmiyen kıraç adalar önümüzden akıp gidiyordu.

Kolundan tutarak :

— Şu gördüğün Pearl nehrinin mansabıdır. Deniz burada bir balçık halinde olduğu için, suya atlamayıp benimle evlenmeyi tercih et sevgilim... dedim.

■

Hong Kong'tan hareketimizden bir saat kadar sonra Macao'ya vardık. Bir yarımadanın ucunda bulunan Macao, Kızıl Çin'den topu topu yirmi dakikalık mesafededir. Bu durum, ticareti, endüstriyi, hülâsa iş hayatını felce uğrattığı halde şehir gene de yaşamağa devam ediyordu. Macao'yu yaşatan üç şey vardı : Afyon, kumar ve fahişeler...

Rıhtımda bir Trikşa'ya bindik. Trikşa arkasında yük koymağa mahsus yeri olan Rikşa cinsinden, bir vasıtadır. Bizi çeken adamın ayağında paramparça bir şort, başında da delik deşik hasır bir şapka vardı. Hong Kong'un hareketli hayatından sonra burası bana bir mezar kadar sessiz göründü. Portekiz Barok'u üslûbundaki binaların çoğu, bana uzun müddet Çin'de kalarak yarım yamalak Çinlileşmiş İngiliz müstemleke memurlarını andırıyordu.

İndiğimiz otelde her üçü de mevcuttu. Kumar, afyon ve kadın. Birincisi için hususi salonlar vardı, diğer ikisini de odaya getirtmek kabildi.

Eşyalarımızı otelde bıraktıktan sonra İngiliz konsolosluğuna gittik. Konsolosun oturduğu oda İngiliz İmparatorluğunun pek iftihar edebileceği cinsten değildi. Ömrümde bu derece pis ve dağınık bir büro görmemiştim. Tavanda dönüp duran vantilâtörün her an kopup insanın kafasını gövdesinden ayırması mümkündü. Odada en güzel şey, yarım kan sekreter kızdı. Konsolos en azından yüz yirmi kilo çekerdi. Başında tek saç yoktu. Şakaklarından iri damlalar halinde ter akıyordu. Odasına girdiğimiz zaman bir mektup yazmakla meşguldü. Başını kaldırmağa bile lüzum görmeden beni dinledikten sonra dolmakalemi elinden bırakarak :

— Size bir teklifim var Mister Lomax... dedi. Hong Kong hemen şuracıkta. Gidip orada evlenseniz daha iyi olur.

— Biz Hong Kong'tan buraya geldik. Sizin evlendirme hususunda yetkiniz bulunduğunu sanmıştım.

— Doğruyu söylemek icabederse, ömrümde böyle bir işe girişmedim. Nikâh akitlerinin ne şekilde yapıldığını bile doğru dürüst bilmem.

Elinin tersiyle terini sildi.

— Elinizde, nikâh muamelelerinin ne şekilde yapılacağına dair talimat olmalı... dedim.

Israrlarım üzerine yumuşadı. Sekreter kıza birkaç kitap getirtti. Başparmağını yalıyarak sahifeleri çevirmeğe başladı. Neden sonra başını kaldırarak :

— Askı müddeti üç hafta... dedi. Bu kadar kalabilecek misiniz?

— Tabii ki bekliyeceğiz... diye cevap verdim.

Sonra masanın üstündeki takvime bir tarih yazdı.

— Üç hafta sonra perşembe günü öğleden evvel on birde... dedi.

Üstelik bizi kapıya kadar götürmek nezaketinde bulundu. Tozlu, sıcak sokağa çıktığımız zaman, huzur içinde idim. Bütün dünyada milyonlarca genç insanın yaptığı şeyi yapmıştık. İsimlerimiz askıya çıkmıştı. Üç hafta sonra resmen karı - koca olacaktık.

Nikâh gününe daha üç hafta olduğu halde, Susi daha şimdiden kendini Bayan Lomax olarak kabul ediyordu. Baştan ayağa değişmişti sanki. Herkese tepeden bakıyor, otel uşaklarına hakiki bir Lady edasiyle kesin emirler veriyordu. Bunlardan biri Ah Ng idi. İngiliz olan ben, bu acayip ismi telâffuz etmekte büyük güçlük çekiyordum. Adamın bir gözü camdandı. Sağlam olan öbüründe de menhus bir parıltı vardı. Sık sık yanıma sokularak tek gözünü bana diker, acayip tekliflerde bulunurdu. Bu arada cam gözü de masum bir eda ile tavana bakardı.

Bir gün Susi'ye de sokularak pervasızca, bu çeşit bir teklif yaptı. Bir Portekizli subaya kızı peşkeş çekecek, bundan da kendi payına yüzde otuz komisyon koparacaktı. Susi, herifi tokatlamak mı, yoksa gülüp geçmek mi daha hayırlı olacak diye düşündü ve ikincisinde karar kıldı.

Susi'nin neşesi yerinde idi. Macao sokaklarını arşınlarken şakrak kahkahalar atıyor, gelip geçenle alay ediyordu. Sık sık plâjlara gidiyor, yahut odamızın balkonunda otururak istikbalden konuşuyorduk. İki hafta bu böylece devam etti. Ama, bir sabah, neşesinin tamamen kaybolduğunu gördüm. Yüzünü derin bir hüzün ifadesi kaplamıştı. Dikkatli bakınca, göz kapaklarının kızarmış olduklarını gördüm. Ağlamıştı.

— Neyin var, niye ağlıyorsun?... dedim.

Cevap vermedi, Konuşmasına lüzum yoktu zaten. Aynı kompleksler yeniden yoklamağa başlamıştı. Bir yandan karım olmak istediği halde, öbür yandan beni bedbaht edeceğinden korkuyordu. Daha birkaç gün önce bana, Kay Fletcher'den haber gelmemesini temenni ettiğini söylemişti. Çünkü St. Margaret hastanesindeki yer, nikâh gününden evvel hazır olursa herşey suya düşebilirdi. Ama, öyle sanıyorum ki, şu anda bu telgrafın gelmesini canı gönülden istiyordu. Bu suretle, «ne yapalım talih bu» diyebilecekti. Macao'ya varışımızın üçüncü haftasında tahammül edilmez bir hal aldı. Sinirleri tamamen çözülmüş, gece - gündüz durmadan ağlıyordu. Bazan da çıldırmış olduğunu zannettirecek şekilde köpürüyor, taşkın hareketlerde bulunuyordu. Derken benim de sinirlerim bozuldu, bir kara düşüncedir aldı. Acaba bu kızla evlenmekle çılgınca bir harekette mi bulunuyordum.

Bir öğlen sonu sahilde dolaşırken, genç bir İngiliz çiftine rasladık. Macao'ya gelmeden önce kendileriyle Hong Kong'da tanışmıştım. Uzakdoğu'ya balayı için gelmişlerdi. Çocuk, Birminghamlı bir sanayicinin oğlu, kız da sanat talebesiydi. Karşılıklı selâmlaştıktan sonra Susi'yi takdim etmek istedim. Ama, bir anda gözden kaybolmuştu.

(Devamı gelecek sayıda)

Hoşkızlar

Doğu Anadolu'da «Hoşkız» denen hosteslerimiz epeyce elendikten sonra mavi kep giyebiliyor. İlk seçme imtihanında sorulan sualler kolay kolay cevaplandırılacak şeyler değil. İşte bu suallerden birkaçı : «Büyük fetihler yapan üç padişahın isimleri ?», «Fuzuli'nin edebî şahsiyeti ?», «Hisarlar nasıl inşa edildi ?»...

NAMZETLER — Kurs müddetince uçak ve idari işler hakkında nazari dersler gören hostes namzetleri uçak hakkında herşeyi öğrenmek için meydana inen her yabancı uçağın içini gezmeyi de ihmal etmezler. Kemerler takılırken hafifçe gülümsemek, fazla alâka gösteren yolcuları idare etmenin yolları eğitim prensipleri arasındadır.

GÜLERYÜZLÜ bir ihtiyardı. «İstanbul'a kuş misali gidiverdim» demek için ilk defa uçağı trene tercih etmişti. Doğu illerimizden birinin hava alanındaki uçağa doğru yürürken mütemadiyen dudakları kıpırdıyordu. «Bismillâhirrahmanirrahim» diyerek uçağa çıkılan merdivenin ilk basamağına sağ ayağını attı. Son yolcu kendisi olduğu için de tek boş koltuğa oturdu. Nefes nefese sağına soluna, üstüne altına baktı. Sonra kadere boyun eğerek arkasına yaslandı. Kalbi küt küt atıyordu ki güzel bir genç kız gelip gülümsiyerek kemerini bağladı. Havalanır havalanmaz da şeker ikram etti.

Uçakta bir kadının bulunuşu, ona korkusunu belli etmemek gayreti, ikramlar ihtiyarı teskin etmişti. Yanındakine :

— Bu gız kim ? diye sordu. Tıyaranın sahabı mı ?

Adam cevap verdi :

— Onun gibi birşey. Adına hostes diyorlar.

Ihtiyar gülümsedi :

— Artık bu hoşgız varken gorkmam tıyarada.

O gün bugündür Doğu'da adı «Hoşkız» olarak kalan ve makiyajları, ses tonları bile eğitime tâbi tutulan hosteslerimiz, ayak yerden kesilince böyle en korkakları bile teskin edebilen mükemmel birer ev sahibesi oluyorlar. Bu bilgilerini yeryüzünde göstermelerini istiyen yolcularla nikâh dairesinin yolunu tutanlar da yok değil tabii.

Hostestik için bekâr ve lise mezunu olmak şart. Lise mezunlarının da dil bilenleri tercih ediliyor. Bunlara rağmen ilk seçme imtihanında yine epey elemeler oluyor. Sorulan sualler öyle herkesin kolay kolay cevaplandırabileceği şeyler değil. Bunlarda edebiyattan tarihe kadar her konu var. Kolay mı binbir dua ile uçağa binen yolcuyu devamlı uçak yolcusu yapmak ve «Hoşkız» gibi güzel bir isim kazanmak ?

SİGARA YASAK — Hostesterin uçakta sigara içmeleri yasaktır. Nimet Bakırel uçağa binmeden son sigarasını içerken, Dürdane Tekin onu bekliyor.

MASA BAŞINDA — Hostes namzetleri kursun ilk haftasında masa başında hava trafiği bilgileri öğrenirler. Bunu takibeden eğitim devresinde ise yolcu uçağa bindikten sonra yapılacak işler öğretilir. Meselâ bir yolcuya yemek verirken öbürüne arka dönmemek unutulmaması lâzım gelen kaidelerdendir.

RÖPORTAJ : YILDIZ TAMER — FOTOGRAFLAR : TÜRK FOTOGRAF AJANSI

Türklere karşı harbeden İtilâf kuv. Ba

Çanakkale

BILHASSA Kitchener'e çok müteşekkirim. Şu Çanakkale seferi esnasında hiçbir icraatıma müdahalede bulunmadı. Her türlü sevkulceyşî hareketi tam bir serbesti içinde ve rahat rahat icra ettim. Lâkin hâdiseler inanılmıyacak bir şekilde inkişaf etti. Meselâ, ekim ayının birinci günü, dokuzuncu orduya mensup erat arasından 500 kişi birden hastalandı ! Ikinci günü 735 kişi, üçüncü günü de 607 kişi hastalanarak kıtalarını terkettiler. Ayın sonuna kadar bu vaziyet devam ettiği takdirde kuvvetlerimizin ancak yarısı elimizde kalacak ! Bir de deniyor ki, «Çanakkale Komitesi» müdafaaya çekilmiş olduğuma kanaat getirmiş !... Ben müdafaaya çekilmiş değilim. Böyle yapmıya icbar edildim ! Fransa'da umumi bir taarruz emri verdiler. Bizi ihmal ettiler. Biz burada hastalıktan kırılıyoruz. Zayiatımız korkunç !... Garp cephesinde ise böyle bir vaziyet mevcut değil. Herkes sıhhatli. Binlerce kişi birden hastalanmıyor. Bölükler, taburlar bir gün içinde eriyip gitmiyor. O cepheden evvel bizim cephenin düşünülmesi lâzım değil miydi ?

Bunları düşündükçe hasta oluyorum. Ruhum ve bedenim azap içinde kalıyor.

«Subaylar, kıtalarıyla pek az temasta bulunuyorlar» deniyor.

Ilk çıkarmalar esnasında, Doughty Wylie, birliğinin başında mermi yağmuru altında şerefle öldüğü vakit, «kıtasiyle temasta» değil miydi ?!... Williams, bir kurşunla vurulduğu zaman neredeydi ?... Hore Ruthven kanlar içinde yere yığıldığı gün çadırında mı oturuyordu ?... Bu subaylar kıtalariyle temasta değillerdi de neredeydiler ?...

Ilk günlük emir

İtilâf Kuvvetleri Başkumandanı Hamilton'un 22 nisan 1915 tarihli ilk günlük emri, Çanakkale'yi terkederken yazdıklariyle ne büyük bir tezat teşkil ediyor.

Fransa'nın ve Kıralın askerleri.

Modern harpte eşi bulunmıyan bir teşebbüse girişiyoruz. Birazdan donanmadaki arkadaşlarımızla birlikte, düşmanlarımızın «Alınamazı» olduğunu öğünerek iddia ettikleri mevziler karşısında açık bir sahile bütün gücümüzle bir çıkarma yapacağız.

Çıkarma, Allahın ve donanmanın yardımiyle muvaffak olacak, mevziler hücumla zaptedilecek ve harp, nihai zafere doğru bir adım daha yaklaşmış olacaktır. Lord Kitchener, komutanınızla vedalaşırken : «Hatırlayınız» demiştir. «Gelibolu yarımadasına ayak attığınızdan itibaren kati zafere kadar savaşmak mecburiyetinde olduğunuzu daima hatırlayınız.»

Bütün dünyanın gözleri bizim ileri hareketimiz üzerindedir.

Silâhlarımıza tevdi olunan bu muazzam işe lâyık olduğumuzu ispat edelim.

Akdeniz Kara Kuvvetleri General
Umumi Karargâhı **Ian Hamilton**

kumandanı Genl. Hamilton'un Çanakkale hatıraları

Geçilmez!...

ÇEVİREN: ADNAN ERİM

Akşam üstü, Kitchener'den bir telgraf daha geldi. Bir müddet evvel cepheyi ziyarete gelmiş olan Murdoch ismindeki şahıs, Avustralya'ya gidince Avustralya Başvekiline şöyle bir mektup yazmış: «Hakikat şudur ki, Suvla'ya çıkarma yapıldığı gün bir emirname neşredilerek, arkada kalan veya ilerlemekte tereddüt gösteren her askerin derhal vurulacağı ilân edilmiştir.»

Murdoch delirmiş olmalı! Bir defa kendisi bir harb muhabiri değildi. Suvla ve Anzac cephelerinde birkaç saat dolaştı. Sonra çıktı, gitti!... Hiçbir harekâtı takibetmedi. Sözü geçen emirnameyi kafasından uydurup atmış!...

8 ekim 1915: Sabah saat 11 de, Ellison, Taylor, Gascoigne ve Freddie ile Anzac sahiline çıktık. Siperleri dolaşmak üzere Hint Tugayının genel karargâhına doğru yürüdük. Birdwood da yanımızdaydı. İrtibat hendeklerinden ilerliyorduk. Bir ara, üç yol ağzına geldik. Tam ortada iki Hintli er oturmuş tatlı tatlı sohbet ediyorlardı. Yolu pek iyi bilemiyorduk. Hintli erlere, sağa kıvrılan irtibat hendeğinin Hint Tugayına gidip gitmediğini sorduk. İkisi birden, «Gider, gider!...» diye cevap verdiler.

Yürümemize devam ettik. Yürüdükçe hendeğin derinliği azalmıya başladı. Başlarımız toprağın üzerine çıktı. Biraz sonra vücudumuz da çıktı. İrtibat hendeği, diz çukuru haline geldi. Biz yine yürümiye devam ettik. Nihayet hendek tamamen düzleşti. Ağaçlık bir yere çıktık. Burası neresi diye etrafa bakınırken, karşıda hendeğin diz çukuru halinde tekrar başladığını gördük. Ağaçların arasından geçip oraya gittik. Yine yürümeğe başladık. Lâkin biraz sonra, diz çukuru nihayete erdi. Toprağın yüzüne çıkıverdik! Bir de baktık ki hemen elli metre ilerimizde Türk siperleri yok mu!... Nasıl geri dönüp koşmıya başladıksa arkamızdan da kurşunlar vızır vızır uçuşmıya başladı! Lâkin talihimiz varmış ki, bizi sade bir kişi görmüştü. Diğer arkadaşları da görüp yaylım ateşine başlayıncaya kadar biz kendimizi ağaçlıkların bu tarafına attık. İrtibat hendeğinin içinde iki büklüm koşmıya devam ettik. Nihayet hendek derinleşti. Başlarımız toprak seviyesinin altında kayboldu. Tehlikeyi atlattık...

Hep beraber yine üç yol ağzına geldiğimiz zaman, iki Hintli erin aynı yerde oturmakta olduğunu gördük. Birdwood hemen yanlarına yaklaştı. İkisine de bir temiz papara yedirdi. Sola kıvrılan irtibat hendeğine saptık. Birkaç dakikalık yürüyüşten sonra Hint Tugayının karargâhına vardık...

9 ekim 1915: Dün gece yarısı başlıyan şiddetli lodos fırtınası bugün de akşama kadar devam etti. Azgın dalgalar Anzac sahillerinde birçok çıkarma iskelelerimizi parçaladı. Birkaç boş mavnayı da sahile çarptı. Yeniden iskele yapmıya mecbur kalacağız. Arıburnu sahilinde eski bir gemiyi batırıp o civarı ufak bir liman haline getirmek mümkün olacak. Bunlara şimdiden başlamamız lâzım ki lodos fırtınaları daha fazla tahribat yapmasın...

10 ekim 1915: Bu sabah Helles'e gidip muhtelif mevzileri teftiş ettim. Yanımdaki generallerle beraber Sağır Dere civarından geçerken birkaç metre ilerimizde bir şarapnel patladı. Kendimizi güçlükle yere atabildik. Generallerden ikisini az kaldı kaybediyorduk. Şarapnelin patlayışı uzaktaki tepelerde derin yankılar bıraktı...

11 ekim 1915: Sabah saat 11 de Amiral De Robeck geldi. Bahriye Nezaretinden bir telgraf almış. Benim emrimdeki kara kuvvetlerinin miktarını soruyorlarmış. Ben de halihazır durumu kendisine izah ettim. Halen, elimdeki kuvvet yarıya inmiş bulunuyor. Bu yarının yarısı da hasta! Rakam olarak mevcudumuz 100.000. Bunun 50.000 kişisi hasta ve işe yaramaz halde. Halbuki hakiki kuvvetimiz 200.000 idi. Muntazaman takviye alabilmiş olsaydık bu rakamı muhafaza edecektik. Üstelik, hareketsizlik de birliklerimizi uyuşturdu. İkindi üzeri Kitchener'den bir telgraf geldi. Şöyle diyor:

«Şayet Gelibolu yarımadasını tahliye etmiye karar verirsek, bu tahliye esnasında zayiatımızın ne kadar olacağını tahmin edersiniz?... Mamafih, henüz tahliye kararı almış değiliz. Böyle bir karardan evvel sizin fikrinize de müracaatı münasip görüyoruz. Bu meseleyi siyasi neticelerini nazarı itibara almadan, sadece sevkulceyşî bakımdan mütalâa ediniz ve ona göre cevabınızı gönderiniz.»

Akşam olunca Harbiye Dairesinden de bir telgraf geldi. O da şöyle diyor:

«Gelibolu cephelerindeki birliklerimizin mâneviyatları biraz kırılmış görülüyor. Hakikaten durum böyle midir. Lûtfen bildirilmesi...»

Elbette durum böyledir! Durup dururken iki tümen kuvvet geri çekilirse, bütün birlikler yarı yarıya zayiat verip de takviye alamazsa, istenilen cephane gelmezse, mâneviyat kalır mı?!...

Fakat, asıl meselenin gülünç tarafı şu: Bizim birliklerden ziyade, bu suoli soranların mâneviyatları bozuk!... Ne Kabinede, ne de vekillerde mâneviyat namına birşey kalmış!... Daha bizler burada sapasağlam dururken umumi tahliyeden bahsetmiye başladılar...

12 ekim 1915: Kitchener'in telgrafına şu cevabı gönderdim: «Umumi bir tahliye bahis mevzuu olduğu takdirde, zayiatımızın miktarı; Türklerin hatti - hareketine, havanın vaziyetine ve artçı birliklerimizin düşmanı oyalama, tahliyeyi gizleme kabiliyetlerine göre değişecektir. Peşinen katî bir rakam söylemeyi doğru bulmuyorum. General Gouraud ile bu mevzu üzerinde yaptığımız bir konuşmada, Helles'ten çekilirken o bölgeden tahliye edeceğimiz altı tümenin hiç olmazsa ikisini feda etmek mecburiyetinde kalacağımızı tahmin eyledik. Diğer cephelerde kaybımız muhtemelen daha yüksek olacaktır. Umum mevcudun yarısını kaybetmek ihtimalini şimdiden göze almalıyız. Tahliyenin başlangıcında umum kuvvetlerimizin dörtte biri salimen Gelibolu topraklarından ayrılabilir. Fazla zayiat verecek olan, geride kalan dörtte üç miktardaki birliklerdir. Mamafih, tahminlerimizin aksine olarak pek az bir zayiatla da yakayı kurtarabiliriz. Lâkin, bu harekâtın bir felâketle neticelenebileceğini de hatırdan çıkarmamak icabeder...»

Saat 10.40 ta, Ellison, Taylor ve Freddie, Lefroy destroyeriyle Gelibolu'ya geçtik. Morto Körfezi sahillerine çıkınca bizi Yarbay De Bourbon karşıladı. Kereviz Dere'yi gören mevzileri dolaştık. Sonra bütün Fransız cephesini teftiş ettik. Ateş hattındaki mevzilere kadar sokulduk. Bu siperlerin hepsinin üstü örtülüydü ve kimse gündüz gözüyle başını siperden çıkaramıyordu.

16 ekim 1915: Dün gece henüz yatağıma girmiştim ki, Kitchener'den şifreli bir telgraf geldi. Şifrenin bizzat kendi tarafımdan çözülmesi bildiriliyordu. Çözmeden evvel, telgrafın muhteviyatını kendim yazmışım gibi tahmin ettim. Çözdükten sonra da tahminimde yanılmamış olduğum meydana çıktı. Gelen haber şuydu:

«Dün gece burada toplanan Harb Meclisi, sizin Çanakkale harekâtı boyunca karşılaşmış olduğunuz birçok güçlüklere rağmen, bugüne kadar cereyan etmiş olan muhtelif muharebelerde gösterdiğiniz fevkalâde liyakat ve muvaffakıyeti takdir etmekle beraber, sizi bu defa da şahsan görebilmek fırsatını elde etmek maksadiyle Yüksek Komuta Heyetinde bir değişiklik yapmıya karar vermiş bulunmaktadır. Vazifenizi General Charles Munro devir alıcak ve yakında yeni kurmay heyetiyle Çanakkale'ye hareket edecektir. Kendisi Gelibolu'ya muvasalat edinceye kadar, General Birdwood size vekâlet edecektir...»

İşte, kaç günden beri beklemekte olduğum şey nihayet elime varmış bulunuyor. Artık İngiltere yolu göründü. Amiral De Robeck'in bana tahsis edeceği bir kruvazör ile yarın Çanakkale'den hareket ediyorum.

17 ekim 1915: Bugünümüz pek hüzünlü geçti. Bütün arkadaşlarla birer birer vedalaşmak beni pek müteessir etti. Kıta komutanları subaylarıyla gelip elimi sıktılar. Saat 14.30 da «Triad» harb gemisine geçtim. De Robeck ve Keyes'ten ayrılmak ne kadar zor oldu. Triad kruvazörü, beni İngiltere'ye götürecek olan «Chatham» gemisinin bordasına yanaştı.

Chatham'a geçip kamarama indim. Elbisemi değiştirdim. O sırada gemimiz demir alıyordu. Son defa olarak İmroz'a bakmıya cesaret edebilecek miydim?... Tereddüt ederken kamarama bir haberci girdi. Kaptanın güverteye çıkmamı rica ettiğini bildirdi. Güverteye çıktım. «Chatham» yılankavî bir rota takibederek limanda demirli duran bütün harb gemilerinin önünden birer birer geçmekteydi. Onlar da sancaklarını indirip çıkararak bizi selâmlıyorlar, güverteye dizilmiş cesur denizciler yaşa nidalarıyla hepimizi uğurluyorlardı. Biraz sonra kamarama inip Akdeniz Seferî Kuvvetleri'ne hitaben şu veda mesajını kaleme aldım:

«Komutayı General Sir C. C. Munro'ya devrettiğim şu anda, harekâtın başladığı günden beri bu kadar müşkülâtlı ve çetin bir sefer müddeti boyunca böyle şerefli bir orduya komuta etmek bahtiyarlığına erişmiş olduğumdan müftehirim. Katî zafere erişmek için gösterdikleri büyük gayret ve fedakârlıklardan dolayı generalden ere kadar bütün arkadaşlara teşekkür eder, yeni komutanlarının emrinde nihaî muzafferiyetin kendilerine mukadder olmasını candan temenni eylerim.»

SON

GAZİ ALAY SANCAĞI — Arıburnu'nda, Kanlı Sırt'ta, on binlerce ölü verdikten sonra kaçan düşmanın siperlerine dikilen Gazi Alay Sancağının muhafızları, mağrur İngiliz donanmasına ait son zırhlının Çanakkale'den ayrılışını seyrediyor.

Hamilton'un yerine tayin olunan Sir Charles Munro 28 ekim 1915 günü Gelibolu'ya muvasalat etti ve tetkiklerine başladı. Nihayet, şu kanaate vardı ki, Çanakkale'yi yeniden zorlamak için 400.000 kişilik bir orduyla bol miktarda silâh ve cephaneye ihtiyaç vardır. Bu fikrini Kitchener'e bildirince, Kitchener bizzat Çanakkale'ye geldi. Cepheleri gezdi. Takviye celbi mümkün olmadığı için, umumî tahliyeye karar verildi. 22 kasım 1915 te Arıburnu ve Anafartalar cepheleri, 8 ocak 1916 günü de Seddülbahir cephesi tahliye edilerek Çanakkale seferi itilâf devletleri hesabına muazzam bir perişanlık içinde sona ermiş oldu. Bu görülmemiş savaşlarda bizim zayiatımız maktul, yaralı ve esir olarak 250 bin, Hamilton'un ise 177.000 dir...

Okuyucularımız tarafından büyük bir alâka ile takibedilen Çanakkale tefrikamızı Mehmet Akifin «Çanakkale Şehitlerine» adının en güzel misralariyle bitirmeyi düşündük. Orta sahifelerimizde Mehmetçik semboltü ile bu misraları bulacaksınız

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş, asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pâk alnı değer.

Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhid'i...
Bedr'in arslanları ancak bu kadar şanlı idi.

Sana dar gelmiyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe!" desem sığmazsın.

Herc-ü merc ettiğin edvara da yetmez o kitâp...
Seni ancak ebediyyetler eder istiâp.

"Bu taşındır" diyerek, Kâbeyi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da, geçirsem taşına.

Sonra gök kubbeyi alsam da ridâ namiyle,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecramiyle;

Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;

Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece, mehtâbı getirsem yanına,

Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecriyle âvizeni lebrîz etsem;

Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine birşey yapabildim diyemem hâtırana.

MEHMET AKİF

Yıl dönümü

YAZAN: DON STANFORD — ÇEVİREN: FİKRET ARIT

HAKLISIN, iyi evlilikler de vardır, kötü evlilikler de. Fakat ne kadar uzun bir evlilik tecrübesi olursa olsun herkes bu türlü evlilikleri birbirinden kolay kolay ayırt edemez. Allah vergisidir bu, insanlar arasında pişme işidir. Bu gibi kimseler bir senelik evli bir çiftin geleceği hakkında da hüküm verebilir.

Tam otuz senedir bu lokantayı işletirim. Neler neler gördüm. Bazan bir çift gelir. Neşelidirler. Gülerler, konuşurlar. Aradan zaman geçer. Yine gelirler. Bu sefer tısları çıkmaz. Bunların evlenip evlenmiyeceğini binde bir kişi katiyetle söyliyebilir.

Şuradaki çifti görüyor musun? Lokantamda pişen en nefis yemeğe zorla el uzatan, onlar için seçtiğim şaraba daha dokunmamış olan çifti? İşte onların bu ilk evlilik yıldönümleridir. Amma bu evlilik ebedî olacaktır. İyi bir evlilik bu. Yemin edebilirim. Nasıl mı yemin edebilirim? Anlatayım...

Genç adam bu sabah bana geldi. Ne yalan söyliyeyim kendisini hatırlamıyordum. O kadar müşteri arasında nasıl hatırlarım? Adımla hitap etti. Çok şaşkın bir hali vardı. Tabiî merak ettim. Benden küçük bir ricada bulundu. Otuz sene pişmişim insanlar arasında, böyle küçük bir rica kabul edilmez mi?

Mesele şu...

Genç adam dün sabah uyandığı zaman bir de bakmış ki karısı kalkmış, giyinmiş, saçlarını taramış, dudaklarını boyuyor. Yatağın baş ucunda küçük bir masa. Masanın üstünde çiçek dolu bir vazo. Karısı gelip kendisini öpmüş, kahvaltısını yatağa getirmiş. Anlıyorsun ya genç kadında bir fevkalâdelik var. Bunu sen, ben anlarız amma bizim tecrübelerimize ermemiş ve itiraf ettiği gibi sabahları kafası da iyice işlemiyen şaşkın delikanlı hiçbir şey anlamamış tabiî. Karısına:

— Bugün neden bu değişiklik? demiş.

Kadın gülümsemiş. Kocasını sevgi ile öpmüş. Sonra mümkün olduğu kadar tabiî görünmeğe gayret ederek:

— Hiç, demiş. Bu sabah biraz erken uyandım. Bir değişiklik olsun diye yatağına getirdim kahvaltını.

Sen, ben olsak bunu yutmayız. Fakat genç; hem çok genç, hem de çok tecrübesiz. O da gülümsemiş, karısını öpmüş, kahvaltısını etmiş, giyinmiş ve işine gitmiş. Sabahki hali de unutmuş.

Akşam eve döndüğü zaman karısını en iyi elbisesini giymiş olarak bulmuş. Yemek masası mumlar, çiçekler, en iyi örtü ve gümüş takımları ile süslü imiş. Bu hali görünce bizim şaşkın delikanlının aklı başına gelmiş. O gün, evliliklerinin yıldönümü olduğunu hatırlamış. Hatırlamış amma çok geç.

Ne kötü bir durum değil mi? Karısını seviyor. Bölye birşeyin olmasını katiyen istemiyecek tabiî. Fakat ne yapsın ki olmuş bir defa. İlk yıldönümünü unutmuş.

Gençliğine rağmen bunu karısının bilmemesi icabettiğini düşünebilmiş nasılsa. Başlamış durumu kurtarmak için çabalamağa. Onun güzelliğinden dem vurmuş, kıyafetini ve yemeği övmüş, mütemadiyen bu işin içinden nasıl çıkacağını düşünmekle beraber, onu güzel, tatlı sözlerle avutmağa çalışmış.

Fakat ne yapmışsa genç kadını memnun edememiş. Küçük gelin gözyaşlarını daha fazla tutamıyarak masadan kalkmış. Yatak odasına girip kapıyı da içeriden kilitlemiş.

Genç adam kapıyı açtırmak için tam bir saat dil dökmüş. İnanır mısın, bu bir saat içinde büyümüş, olgunlaşmış âdeta.

— Neyin var karıcığım?... diye onun dizlerine kapanmış. Söyle neyin var?

Rolünü iyi oynuyormuş. Sesi şaşkın, üzgün... Hiç suçlu hali yok.

Genç gelin göz yaşları arasında ve soğuk bir sesle:

— Unuttun, diye söylenmiş. Bugün evliliğimizin yıldönmü olduğunu unuttun.

Genç adam yalan söyleme vaktinin artık geldiğine hükmetmiş. Yaşından umulmıyan bir pişkinlikle yalanına başlamış. Gözlerini iri iri açmış. Gülümser gibi bir hal almış. Tatlı, yumuşak bir sesle:

— Nasıl olur sevgilim, demiş. Aldanıyorsun. Yıldönümümüz bugün değil, yarın. Yıldönümü yemeğimiz için haftalarca önce Lucien'de masa ayırtan bir adam nasıl olur da günü unutur. İmkânı yok. Yıldönümümüz yarın.

Genç gelin ne yapsın? Evvelâ kocasının haksız olduğunu isbat etmesi lâzım. Çünkü kadınlar daima haklıdır. Sonra onun bu dürüst hâtasını affetmesi lâzım. Çünkü kocasını seviyor. Hemen kalkıp evlenme cüzdanını çıkarmış. Tarihini göstermiş. Genç adam büyük bir üzüntüye kapılmış. Karısı onu affetmiş. Yıldönümlerini ertesi gün kutlayacaklar.

Genç adam bu sabah gelip masa ayırttı. Ben de masanın haftalarca önce ayırtılmadığını kimseye söylemiyeceğime dair kendisine söz verdim. İyi mi? Fakat dur, sözlerimi bitirmedim daha. Aşk güzel olduğu nisbette çok çabuk da ölebilir. Demiyorum ki bu evlilik sırf birbirlerini sevdikleri için devam edecek. Hayır... Bu evliliği perçinleyecek olan, kadın ve erkeğin zekâsıdır.

Netekim bugün öğleden sonra bir kadın telefon etti. Birşey soracağını söyledi. Onun olduğuna emindim. Tumturaklı bir yalan söylemeğe hazırlandım. Fakat tereddüt etti, güldü ve soracağı şeyin mühim olmadığını, bunu öğrenmek istemediğini söyledi. Telefonu kapattı.

Kocasının kendisine yalan söyleyip söylemediğini daima merak edecek. Bunu öğrenmedikçe de onun yalan söylememiş olduğuna yahut da küçük bir tarih hâtası yapmış olduğuna kendisini daima inandırabilecek. İşte bu zekâdır ki aşklarının ve evliliklerinin devamlı olmasını sağlıyacaktır. Henüz aradan sadece bir yıl geçmesine rağmen bu evliliğin kötü ve sonsuz olduğunu söyliyebilir misin? Katiyen, değil mi? Haydi öyleyse birer kadeh içerek onların bu saadetini biz de kutlıyalım...

OSMANLI SARAYLARINDA

Harem Hayatının içyüzü

YAZAN: ÇAĞATAY ULUÇAY

16

KANUNÎ Sultan Süleyman bitip tükenmek bilmeyen seferlerine çıktığı zaman Hürrem'i büyük bir endişe alıyordu. Bu uzun yolculuklarda Kanunî'ye bir şey olacak diye çok korkmakta idi. Padişahın bacaklarında nikris hastalığı vardı. Zaman zaman bu hastalık Kanunî'ye çok ıstırap veriyordu. Seferde sancıları tuttuğu vakit bunu Hürrem'e yazıyordu. Hürrem bu hastalık haberlerine samimî surette üzülüyor, kocasının iyi olması için Tanrıya dua ediyordu. Hürrem, bir seferinde — Mektup sadeleştirilmiştir ve kısaltılmıştır — kocasına yazdığı satırlar arasında şöyle demekte idi :

«Mübarek mektubunuzda bir iki gün ayağım ağrıdı buyuruyorsunuz. Tanrı bilir, son derece üzüldüm ve ağladım. Hak Taalâ Sultanım Hazretlerinin bir gününü bin ide. Benim devletlim 'elhamdülillâh şimdilik iyidir' buyurmuşsunuz. Allaha çok şükürler olsun.»

Hürrem Kanunî'den Selim, Bayezid, Mihrimah, Mehmet ve Cihangir'i doğurmuştu. Arada bazı çocuklar daha vardı. Fakat bunlar ölmüştü. Anne de baba da aşklarının meyvaları olan bütün çocuklarını seviyorlardı. Fakat Mehmet, hepsinin sevgilisi idi. Onun genç yaşında ölmesi ikisinin de günlerce yas tutmalarına sebep olmuştu.

Şehzade Mehmet'in ölümünden sonra Cihangir'i sevmeğe başladılar. Çünkü Cihangir kambur ve hastalıklı idi. Bu sebepten anne ve baba ona acıyorlar, hasta ruhunu ve vücudunu tedaviye çalışıyorlardı. Tanrı sanki bunu da onlardan kıskanmış gibi, bir müddet sonra ellerinden alıvermişti.

Hürrem, sevgili evlâtlarının sayısı azaldıkça, Mahidevran'ın oğlu Şehzade Mustafa'dan nefret ediyordu. Harem'de, Padişahın yanında Mustafa'dan söz açılınca sinirleniyor, hemen oradan ayrılıyordu. Mustafa'nın yaşaması, Mustafa'nın şöhret kazanması onun için ölümdü. Daima Mustafa'yı gözden düşürecek, oğullarını kocasının gözünde yükseltecek söz ve hareketlerde bulunuyordu.

CİĞERİ KEBAB SİNESİ HARAB

Hürrem mektuplarında daima kocasına çocuklarından bahsederdi. Fakat bu mektuplarda şefkatli bir anne olduğu kadar aşkından cayır cayır yanan bir sevgili halinde görünmeyi pek severdi. İşte yine onun mektuplarından bir kaç satır :

«Eğer bu ayrılığın ateşine yanmış, ciğeri kebab, sinesi harab, gözü yaşlı, hasret denizinde boğulmuş cariyenizi sorarsanız ne zaman Sultanımdan ayrılsam bülbüller gibi feryadlarım dinmeyib ayrılığınızdan öyle bir hal oluyorum ki, Allahım kâfir başına vermiye...

Bir buçuk aydan beri Sultanımdan bir haber gelmedi. Gecelerden sabahlara, sabahlardan gecelere kadar ağlayıp kapıları gözlerken Allah fetih ve müjde haberini yetiştirir, bana taze can bağışlar. Padişahım, Mahmut Çelebi ile beş bin flori göndermişsiniz. Bir günün bin, yardımcın Allah ola. Şimdilik buna zahmet ne idi? Mübarek bıyığınızın kılı beş bin floriden değil, yüz bin floriden artukdur. O in'am benim için canımdan fazla kıymetlidir, bir günün bin olsun. Benim Sultanım andan sonra şehir hakkında sorarsanız, hastalık vardır. Lâkin evvelki gibi değildir. Sultanım gelince Tanrının yardımiyle geçer, gider. Azizler, sonbaharda ağaçlar yaprağını dökünce geçer dermiş.

Bayezid bendeniz, Cihangir bendeniz, Mihrimah cariyeniz ayak topraklarınıza yüzlerini sürerler; efendilerinin ellerinden öperler. Gülfem cariyeniz ve dayeniz mübarek ayağınız topraklarına yüz sürerler, kabul oluna.»

Hürrem, diğer bir mektubunda, Kanunî'nin göndermiş olduğu mektubu aldığını söylüyor, teşekkür ve dua ettiğini yazdıktan sonra

«Bir dahi görmek nasib ola mı seni?»

Diye başlıyan şu şiiri ilâve ediyor :

Vay ne müşkül derd olurmuş Padişahın firkati
Yakdı yandırdı beni bu nar-ı hicrin mihneti
Nola bu cariyeni oda yakmak imiş âdeti
Yalnız gün gibi seyran ile hıraşan eylerim.

Benim canım paresi gözümün nuru, gönlümün neşesi, mübarek isminizi göndermişsiniz vallahi pek çok sevindim. Hak Taalâ sizleri iki cihanda sevindirsin. Eğer oğlancıkların hallerini sorarsanız erenler himmetiyle iyilerdir, hoşlardır. Mübarek ayağınıza yüz sürüb, mübarek yüzünüzü görmeğe can atıyorlar; Cenabı Hak nasib ede. Cihangir'in omuzunu sorarsanız Mamsul oğlunun yakasından konuldu. Şimdi baş verdi. Tanrının yardımiyle yara deşildi. Bundan sonra iyidir...

MEKKEDEN GELEN AZİZ

Hürrem Sultan, Kanunî'nin dinî hislerine hitabetmesini de çok iyi bilirdi. Bir mektubundan telhis ederek aldığımız parça bunun en güzel delilidir. Hürrem aşağıda, sadeleştirilmiş satırlarında diyor ki :

«... Mekke'den bir aziz geldi. Dedi ki, «Rüyamda yaratıkların en iftihar edileni, Hazreti Peygamberi gördüm. Bana dedi ki, Süleyman Tanrı unvanlarını havi gömleği giysin, savaşta gönlü sağlam olur.» Ve Mekke'den gelen aziz beraberinde bir de gömlek getirdi. Bunu size gönderdim. Allah aşkına ve Resul hürmetine onu giyiniz.»

Bu ilâhi hislerden sonra Hürrem mektubunda birdenbire kadınlaşmakta ve içtiği bir şişeden nasıl sarhoş olduğunu şöyle anlatmaktadır :

«Ben Gülfem cariyenize kutu içinde bir şişe ile altmış flori göndermişsiniz. Gözlerim karardı. Derhal şişeyi içtim; gel gör halim ne oldu? Misafir de vardı, ne söylediğimi bilmedim, uzun gün uyukladım, kimi burnuma fiske vurur, kimi ayağımı gıdıklar, beni maskara ettiler. Her yerde beni maskara ettiniz. İnşallah buluştuğumuz zaman konuşuruz...»

HAS BAHÇEDE

Hürrem Sultan, bir gün eski sarayda has bahçede dolaşıyordu. Yanında Macaristan'dan, Almanya'dan Avusturya'dan getirilmiş çok güzel cariyeler vardı. Bahçede hayli dolaşmışlar, yorulmuşlardı. Has bahçenin ortasındaki havuzun kenarına gelince oradaki kameriyelerden birisinin altına oturdu.

Oda hizmetini gören cariyeler de birer tarafa ilişmişlerdi. Hürrem Sultan bunları birer birer gözden geçirdi. İçlerinden birkaçını kendisinden daha güzel buldu. Süleyman bu cariyeleri görmemişti. Ya gördüğü zaman bunlardan birisine âşık olur da kendisini unutursa diye bir düşünceye kapıldı. Harem'e girdiği ilk günler gözünün önünde canlandı.

Hürrem saraya getirildiği vakit Kanunî Sultan Süleyman seferde idi. Cariyeler dairesine gönderilmeden önce şurada ebeye ve hekime muayene olmuştu. Muayeneden sonra kalfalara teslim edilmiş, cariye elbisesi giydirilmişti. Kalfası çok nazik, sevimli ve zeki bir kadındı. Kısa zamanda ona saray âdabını ve Türkçeyi öğretmişti.

Genç kız, bu arada Hükümdar hakkında pek çok şeyler işitmişti. Seferde bulunan Süleyman'ın bir an evvel gelmesini candan istiyordu.

Nihayet o gün de geldi, çattı. Ustalar, kalfalar, Hükümdarın ikindi vakti Eski Saraya geleceğini ilân ettiler. Harem'de herkes Padişahı karşılamak için hazırlığa girişmişti. Hürrem de onlar gibi yaptı. En güzel elbiselerini giydi. Saçlarının örgüsünü yeniden düzeltti. Ayağına çok zarif bir kırmızı yemeni giydi. Aynada yüzünü, tuvaletini gözden geçirdi. Hiç de fena değildi.

Harem halkı, başta Hafise Sultan, Mahidevran Kadın, Gülfem Kadın olmak üzere Valde Sultan Taşlığına çıkmışlar, sıralanmışlardı. Hürrem Sultan adsız ve derecesiz bir cariye olduğundan çok gerilerde idi. Fakat burada da bir kurnazlık yaptı. Padişahın Harem'e gireceği kapının yanına kadar sokularak ön safta bir yer aldı.

Kanunî saraya gelmiş, Harem'e girmişti, bütün kadınlar :

— Padişahım çok yaşa!

Diye alkış tutuyordu. Hürrem de onlar gibi bağırıyor, Padişahı araştırıyordu. Süleyman, tebessüm ederek Harem'e doğru ilerliyor, kadınlarını ve cariyelerini selâmlıyordu. İşte bu sırada Padişahın gözü Hürrem'in gözlerinde düğümlendi, bir saniye durur gibi oldu. Fakat süratle ilerledi; gerisinde bulunan Hazinedar Ustayı yanına çağırarak kulağına bir şeyler fısıldadı.

Hürrem'in de yüreği hoplamış, başı dönmüştü. Evet, ilk plânında muvaffak olmuş, Padişahın gözüne ilişmişti. Bu yetmezdi, Padişah bu kadar cariye arasından kendisini nasıl bulacak diye düşündü. Endişesi uzun sürmedi. Bir müddet sonra Hazinedar Usta, yarın sabah Zatışahaneye takdim edileceğini kendisine söyledi.

Hürrem huzura girdiği zaman Kanunî'yi secdeye varır gibi selâmlamış fakat Padişah bu narin ve pek sempatik cariyeyi kollarından yakalıyarak kaldırmış, yanına oturtmuştu. Ona ilk olarak kim olduğunu sormuş, Hürrem de :

— Efendimizin fakir bir cariyesi!...

Diye cevap vermiş. Bu cevaptan pek hoşlanan Kanunî Sultan Süleyman :

— Sen meleklerin meleği, cariyelerin sultanısın!...

Diye iltifatta bulunmuş, o andan itibaren iki kalb birleşmiş, her geçen gün Hürrem'i Kanunî'ye daha çok yaklaştırmış, kısa zamanda Baş Kadınlığa kadar yükselmişti. Bunları düşünürken gözleri parlıyor, dudakları titriyor, yüzü sevinç dalgaları içinde çalkanıyordu.

(Devamı gelecek sayıda)

Kanuni Sultan Süleyman gibi, Hürrem Sultan'ın da kocasına pek çok hediyeler verdiği anlaşılıyor. Yukarıda resmini gördüğünüz mendilin, Hürrem Sultan tarafından Kanuni'ye hediye edilmiş olduğu, mendilin kendisi tarafından yazılan yazısından anlaşılmaktadır.

Hürrem Sultan (1504 - 1558), yıllarca Kanuni Sultan Süleyman'a bir hükümdar gibi hükmetti. Sonradan hastalandı; aşkın acıları yerine hastalığın ıstırapları içinde kıvrandı. Şimdiye kadar neşredilmiyen bu resim, sanıldığına göre Hürrem'in hastalığında yapılmıştır.

SİGORTA
Poliçelerinizi
yaptırmadan evvel

SEMİH
TUĞLU

yu mutlaka
HATIRLAYINIZ

★

Galatasaray
Telefon
441897 ★ 446096

MODA

Yılın Jarse Modelleri

LUISA SPAGNOLI

TAKDİM EDEN: SUAVİ SONAR

YENİLİK — Koyu kahverengi yünlü jarse'den bir günlük elbise. Kollar takma ve truvakar'dır. Bel kesiksiz ve önden iki santimetre genişlikte inen bant etek önünde fiyonk şeklinde bağlanmaktadır. Eteğin alt kısmı dar olduğundan kilosu fazla olan hanımlara tavsiye etmeyiz.

TAYYÖR — Kollar takma ve dirsekten itibaren darlaşmaktadır. İki taraflı kup, göğüsten cep biçimindeki bantın iki tarafına inmektedir. Yakanın üstü ile iki tarafa konulan bant lâstik örgüdür.

GENÇ KIZLAR İÇİN — Kırmızı yünlü jarseden yapılmış bir elbise. Bel kesik ve sentürlüdür. İki taraflı büyük cepleri, geniş pli arasına koymakla modele ayrı bir özellik verilmiştir. Göğüsten geçen pensler «Y» şeklinde dikilmiştir.

HER TİPE GÖRE — Acı yeşil renkte Ankara yününden bir blûz. Kollar japone ve truvakardır. Dekoltesindeki çift taraflı simetrik büzgü, modele değişik bir hava vermektedir. Icabında başka eteklerle de giyilebilir. Resimdeki etek, açık gri renktedir. Zincir biçimindeki bilezik altın kaplamadır. Ayakkabı blûzun renginde ve süettendir.

MEVSİMLİK — Ankara yününden truvakar takma kollu bir yün ceket. Alt kısmı düğmeli olan yaka aynı rengin biraz koyusu ve işlemelidir.

KOKTEYL — İnce yünlü jarseden bir kokteyl elbisesi. Bel kesiksizdir. Koltuk altından inen büzgüler, kalçaya kadar devam etmektedir. Truvakar kollar takmadır. Yuvarlak kesilmiş olan yaka arka taraftan düğmelidir.

22 gün 22 gece süren tarihin büyük meydan muharebesi

SAKARYA

YAZAN: NAŞİT HAKKI ULUĞ — FOTOĞRAFLAR: E. N. TENGİZMAN

— 7 —

MEYDAN Muharebesi bütün şiddetiyle devam ediyordu. Sağ kanadımızdaki birlikleri, sol kanadımıza kaydırmak zaruretinde kalıyorduk. Bu hareketin içinde bir alayımızın başında bulunan, Millî Mücadelenin türlü safhalarında yer almış, aydın bir kurmay subayı, R. Apak şanlı 16 ıncı Alayın sol kanada inişini şöyle anlatıyor :

«Eylül ayı başında, bir sabah bizim 41 inci Tümen de sağ kanatdan sol kanadın soluna yürüme emri aldı. Önde 19 uncu Alay, arkada benim alayım. Öğleyin Polatlı'dayız, bir saat mola var. Polatlı istasyonunun arkasında güneş altında uzandım. Hem dinleniyor, hem de yattığım yerden batıdaki tepelerde düşmanla çarpışan birliklerimizin muharebesini seyrediyordum; yanıbaşımızda binlerce yaralının güneş altında yaraları sarılıyordu. Mola bitince yürüyüşe geçtik. Hava çok sıcak, susuzluktan asker çok sıkıntı çekiyor. Yolda bir kuyunun önünden geçerken, erler yürüyüş kolunu bırakarak kuyuya koşuyorlar; onları tekrar yürüyüş koluna sokmak için hayli uğraşıyoruz; sol kanadımız sıkışmış bir halde, her türlü müşkülü yenip oraya acele yetişmeliyiz !...

Haymana'dan geçtik, topçu ateşinden korunmak için bir derenin içine girip, tepelerindeki Yunanlılarla yakın mesafeden ümitsiz bir surette çarpışan kıtalarımızın yanlarından, âdeta bütün cepheyi teftiş ediyormuş gibi yürüyoruz... Nihayet akşam üzeri, Güzelcekale dediğimiz, yüksek taşlı sırtlara yanaşıyoruz. Bu sırtlar üzerinde top mermileri, el ve tüfek bombaları ve ışık fişekleri ile aydınlatılan bir şehrayin var; bu sırtlara, sonra, kanlı tepeler adını taktık. Bu, en sol kanadda döğüşen birlikler, Albay Halid'in (Deli Halid Paşa) nın kumandasında...

Alayımı, yanaşık nizamda, yüksek Kanlı Tepelerin ölü zaviyesine yanaştırdım, buna sebep, kuytuda olmamıza rağmen bir Yunan makinelitüfeği endirekt atışlarla burasını tarıyor ve karanlıkta üç erimizi yaralamış bulunuyordu.

GRUP KUMANDANININ EMRİ...

Tümen Kumandanı Şerif Beyle sırtlara tırmandık. Karanlıkta emir subayı ve bir kurmay yüzbaşı ile bir taşın arkasına oturmuş olan Halid Beyin yanına vardık; ağzından ilk işittiğim emir :

«— Şerif Bey, şimdi buraya gelen taburlarınla şu karşıki sivri, taşlıklı yerlerdeki Yunanlılara bir süngü hücumu yapacaksın, eğer tepeyi alamazsan, yarın seni öldürürüm.»

Ben arkadan lâfa karıştım :

«— Efendim, gece, hiç bir şey görmedik. Acaba bu tepenin üstünde biraz düzlük var mı ?»

O, kafasını geriye çevirdi, bana baktı, hiç bir cevap vermedi. Bu susması şu mânaya geliyordu : «Ulan, şimdi seni tepelerim !»

Şerif Bey, kibar ve terbiyeli bir adamdı, bu lâftan çok üzüldü. Fakat adı üstünde, «Deli Halid» in şakası yoktu. Beraberce aşağıya indik. 19. Alay Kumandanı Pala Süleyman Beyin yanına gittik, bu alay bizden önce buraya gelmiş, önde yürüyen taburu akşama doğru ateşe girmiş, fakat bozularak Kanlı Tepelerin bir sağrısına çekilmiş, orada toplanmıştı. Diğer taburları da yanaşmış. Şerif Beyle Süleyman Bey sınıf arkadaşı...

Alayının üç taburiyle hemen hücuma kalkmasını söyleyince, Pala Süleyman Bey :

«— Sabah ola, hayır ola ! Hiç görmediğim, tanımadığım Taşlı Tepeler. Dostun, düşmanın nerede olduğunu bilmiyorum. Zaten taburumun birisi de bu bilgisizlik yüzünden sarsıldı.» cevabını veriyor.

Pala Süleyman Bey, Grup Kumandanı Halid Beyin verdiği emrin mahiyetini bilmiyordu; Şerif Bey çaresiz durumda...

Bu defa bana döndü :

«— Bari sen, bu işi yap. Senin ancak iki taburun var ise de, bir tabur da Süleyman Beyden al. Grup Kumandanının emrini yerine getir !» dedi.

Ben durumu biraz kavramıştım, hücumun nasıl yapılacağını biraz kestirmiştim. Şerif Beyi de çok severdim. Muharebe içinde aldığım bir emre itaatsizlik edemezdim. Pala Süleyman'ın alayından verilecek taburu da istemedim. Çünkü tepe çok arızalı ve dardı; buraya çok insan yığarak kanına girmek yanlış olurdu...

KANLI TEPELERE SALDIRIŞ...

... iki taburu karanlıkta halka yaptım. Subaylara ve erlere yapılacak işi anlattım. Ordumuzun sol kanadında bu gece elde edeceğimiz bir başarının bu savaşın âkıbetine tesir edebileceğini söyledim... ve emrimi verdim :

— Hiç ses yok, sigara yok !...

Önde yürüyen taburumun başındayım. Elimde bir değnek, şimdi bu taşları beş yüz Türkün kanlariyle sulanmış olan ve orta ve alt yamaçlarında iki binden fazla Yunanlının can verdiği Kanlı Tepenin eteklerinde karanlıkları yoklıyarak ilerliyoruz. Sivri bir sağrı, sonra dik, çok dik derecikler, çukurlar... Ayaklarımızın altında taşlar kayıyor, aşağılara yuvarlanıyor. Ağızdan ağıza olaya şu emri yaydırıyorum: «Aman, taşları kaydırmamaya bakın, düşman gürültüden bizi farkeder !»

Yürüyüş, tam bir buçuk saat dikkatle, sessizlikle devam etti. Tepenin değil, batı yamaçlarının ortasına geldik. Kumandanına daha fazla güvendiğim birinci tabur önde... İkinci tabur da on adım gerisinde... Her iki tabur saf nizamında dizili... Tırmanarak ilerliyoruz, çıt yok... Her adım bizi ölüme yaklaştırıyor... Subaylar ve erler canlarını vatana vakfetmiş bir hava içindeler... Tabiî bu esnada herkesin kafasının içinde beliren düşünceler birbirinden farklı değil... Analar, babalar, evlâtlar, sevgililerin hayali canlanıyor... Fakat vatan vazifesi hepsinin üstünde yükseliyordu. Hepimiz, içimizden, bu sevgililerle vedalaşıyor, helâlleşiyorduk. Kimin öleceği, kimin kalacağı belli değil, onun için kimse kimseye vaziyetten bahis açmıyor...

Biraz sonra bastığımız yer, taşsız, kaba topraklı ve biraz da otlu idi. Dağın taşlı tepesine çok yaklaşmışız. Mehmetçiğin birisi yanındaki arkadaşına yüksek sesle bağırdı... Meğerse, Yunanlıların, beş, altı makineli tüfekle takviye ettiği bir savunma hattının on adım karşısında imişiz... Müthiş bir ateş, fakat bütün mermiler, başımızın iki metre üstünden geçiyor... Öndeki tabur, Allah, Allah... sesleriyle bir duvar gibi yukarıya fırladı. Aynı zamanda ikinci hattaki tabur da koşar adımla bu tabura karıştı... Bir lâhzada düşman ateşi kesildi. Taşlıklar içinde süngü gürültüleri, «Vur !», «Kaçıyor !», «Bırakma !» ve «Ateş !...» naraları yükseldi.

Ansızın yaptığımız bu baskın karşısında ilk Yunan hattı, ağır makinelilerini bırakıp geriye kaçtı, taşlıklar arasında bir mangalık Yunan neferi süngülenmiş yatıyordu.

Bu, ilk Yunan hattının yüz metre gerisinde, iki taburdan fazla bir kuvvetin işgal ettiği ikinci bir hattan üzerimize müthiş ve öldürücü bir ateş yöneltildi. İlk lâhzada yirmi kadar askerim vuruldu. Hemen erler ve subaylar, kümeler halinde büyük taşların arkasına sığındılar... Öyle şiddetli bir ateş ki, başımızı kaldırtmıyor. Bölükler biribirine karıştı, subaylar kendi erlerini farkedemiyorlar. Şimdi aynı hamle ile tekrar ileriye atılmak, ikinci hattı da geri kaçırmak lâzım. Fakat daha önce askeri düzene koymak ve ateş himayesi yapmak icabediyor... Taşların arasından ateşe başladık... Biraz ateş üstünlüğü elde edelim diye bekliyorken...

ŞEHİT TEĞMEN

İstanbul'dan kaçarak, üç gün önce alayıma katılmış olan, şimdi adını unuttuğum, esmer, uzun boylu ve zayıf yapılı bir teğmen de benim yanımda... On beş kadar erden mürekkeb bir topluluğun içinde... Yanında beni de görünce, anlaşılan izzetinefsine ağır geldi, birdenbire ayağa kalkarak, askere :

«— Arkadaşlar, hücum !» diye bağırarak ileriye atılmıya teşebbüs etti, fakat derhal boğazından, tulumbadan çıkarcasına kanlar fışkırdı, bu kanlar kaputumu sırsıklam etti; kendisi de derhal yere yıkıldı. Şahdamarını delen bir kurşun onu şehit etmişti. Ölürken, ne düşündü bilmem, evli ve iki çocuk babası idi.

SAKARYA SUBAY HARBİDİR

Bu adsız kahraman, Sakarya'da can veren, gazi olan binlerce Türk subayının bir örneği idi. Sakarya, bir subay harbidir, derler. Gerçekten, hem subay harbi, hem de gönüllü koşan subayların harbi... Ananesi olan subay eğitiminin yetiştirdiği, bu güzide zümre, vatanseverliğin timsali olarak mücadeleye koşuyordu. Esaretten dönen, henüz Birinci Cihan Harbinin yaralarından vücudundaki delik ve deşikler kapanmıyan yüzlerce subay, askerî lise talebeleri, yedek subaylar, günlerce yaya yürüyerek Sakarya'ya koşmuşlar, bir birlikte vazife almışlar, dövüşen kitlenin şuurunu teşkil etmişler ve Türk tarihini temiz kanlariyle yazmışlardır. Esaretten döner dönmez derhal cepheye koşan Alay Kumandanı R. Apak'ın, harbin dehşet ve yorgunluğu arasında adını unuttuğu, bu kahraman şimdi Güzelcekalenin, Kanlı Tepelerinin birinde istikbalimizi bekliyor...

HARBDE HER ŞEY OLUR

« ... şimdi Yunan hattından bize bombalar atılıyor. Bereket versin, bunlar tüfekle atıldığı için çoğu bizi aşarak gerilerde patlıyor. Aydınlatma fişekleri tepemizde mahya gibi saniyelerce kalarak etrafı ışığa boğuyor...

MOLA — Sakarya Muharebesi esnasında, Albay Fahrettin, (Orgeneral Fahrettin Altay) kumandasındaki süvari kolordusu düşmanın gerilerine yaptığı hücumlarla Yunanlıları gerilerde kuvvet ayırmağa mecbur ederdi. Yukarıda, Fahrettin Bey, Sakarya'da bir takip esnasında arkadaşları ile dinlenirken görülüyor. (13.9.1921).

«— Çocuklar, haydi hücum, Allah, Allah!» Bu emre uyan başını kaldırınca kurşunu yiyor, bir adım atamıyoruz. Mermi perdeleri, fasılasız başımız üzerinde vızıldıyor... Her dakikada beş, on kişi vuruluyor...

Düşmandan aldığım altı makineli tüfeği geri gönderdim, yeni bir hamle için, ateşin biraz hafiflemesini bekliyorum; hücuma devam edeceğim, ümidim henüz yaşıyor... Tam bu sırada yeni bir felâket... Gerimizde bir sırttan, Pala Süleyman'ın taburu arkamızdan ve yanımızdan bize ateş açtı; bu taburun bizim hareketimizden haberi yokmuş... Bu ateş, kırk elli kadar ölü ve yaralı verdirdi. Önden ateş, yandan ateş, geriden ateş... Bu ateşten kurtulmak için sırtın güney yanına kaçıyoruz. Bu ateş bizi büsbütün karmakarışık hale soktu; burada barınamazdık, sabah oluyordu. Düşman topçusu ateş açmadan, bıraktığımız hafif bir kuvvetin ateş perdesi ile geri kalanları aşağıya gönderdim. Iki saatten fazla süren bu kanlı hareketin zayiatı büyüktü, iki taburdan yirmi bir subay ve dört yüz elli er şehit ve yaralı var...

... alayımın bu gece hücumunun, bu akıtılan kanların boşa gitmemiş olduğunu ertesi günler anladım. Ikinci Yunan Kolordusu yılgınlığa uğramıştı. Bir adım daha ileriye atamadı, bir kaç gün sonra geriye çekildi...

Grup Kumandanı, bu hareketin raporunu orduya verdikten sonra, Alay Kumandanı R. Apak'a dönmüş :

«— Sen alayın yanına git, kumandasını en kıdemli bir tabur kumandanına devret, çabuk buraya gel. Benim Kurmaybaşkanlığımı yapacaksın!» emrini vermiş.

Sabah olunca Güzelcekale'nin diğer bölümlerindeki üç tümenin geceki muharebesinin bilânçosu öğrenilmiş... 7. Tümenle 5. Tümen kumandanları yaralanarak geriye gitmişler, alay, tabur kumandanlarının da yarısı yaralı veya şehit... Düşman mevzileri bizden iki yüz metre ileride... Makineli tüfekleri ve topları işleyip duruyor...

İşte Sakarya'nın bir köşesinin bir gecesi... Böyle 22 gün ve 22 gece yüz kilometreden uzun kanlı dereler, taşlıklar, tepelerde boğuştuk ve her karış toprakta bu milletin ruhunda yaşıyan fedakârlık ve kahramanlık ateşiyle dövüşerek, silâh ve sayı bakımından üstün düşmanı yıpratarak, onu taarruz kudretinden mahrum ettikten sonra taarruza geçtik.

Erkânıharbiye-i Umumiye Reisi Fevzi Paşa, 12 eylül 1921 akşamı, mesut durumu, Basriköy'ün kuzeydoğusundaki Karapınar'dan hükümete bildiriyordu...

SAKARYADAN İLK MÜJDE

Fevzi Paşa, telgrafının ilk kısmında Kütahya - Eskişehir Muharebesinden Sakarya'da Yunan hayalinin sukutuna kadarki safhayı şöyle anlatıyordu :

«Geçen temmuzda, Kütahya - Eskişehir Muharebelerinde düşmanın sayıca yüksekliğine karşı ordumuz, geriden getirilen ihtiyat kuvvetleriyle birleşerek daha müsait bir mevzide katî muharebeleri kabul etmek maksadiyle bir ricat hareketi yaparak, Sakarya bölgesine çekilmişti. Temmuz muharebelerinin Yunanlılar için biraz daha arazi kazanmaktan başka bir netice temin etmemesi ve ordumuzu imhayı güden tasavvurlarının tamamen önlenilmiş olması sebebiyle, Yunanlıların yeniden taarruza başlıyacakları muhakkak görülüyordu.

Gerçekten, on beş, yirmi günlük bir fasıladan sonra Yunanlılar, yeniden vücuda getirebildikleri bütün kuvvetleri ile harekete başladılar ve başlangıçtan itibaren ordumuzu sol kanadından kuşatarak yok etmeyi tasavvur ettiler. 23 ağustostan itibaren başlıyan ve seçtiğimiz savunma mevzilerinde fasılasız üç hafta süren muharebelerde, düşmanın azim fedakârlıklarla arka arkaya yaptığı taarruzlar, kıtalarımızın kahramanca ve maharetli ve hareketli savunması karşısında kırıldı. Ordumuzun sol kanadından kuşatma maksadiyle doğuya doğru uzanan ve uzandıkça karşısında kanadımızı değil, cephemizi bulan ve bilâkis kendi kanadları daima tehdidimiz altında kalan düşman büyük hayal kırıklığına uğradı ve kuşatma imkânı olmadığını görünce cephemizi yarmağa kalkıştı; bu teşebbüslerinin hepsi akamete mahkûm edildi.»

13 eylül 1921, artık Sakarya'nın doğusunda düşman kalmamıştı. Fevzi Paşa, zaferin ilk müjdesini Icra Vekillerine şu cümlelerle bildiriyordu :

«Tam bu esnada ordumuz, tasarlanmış plâna uyarak, düşmanın sol kanadına karşı taarruza geçti. Düşman, kendisi için pek tehlikeli olan bu taarruzumuza karşı büyük fedakârlıklar ihtiyar ederek, dayanmıya, hattâ karşı taarruzlarla kendisini bu tehlikeli vaziyetten kurtarmıya uğraştı. Fakat taarruzumuz bütün cepheye yayılmış ve süvarilerimiz, düşmanın yan ve gerilerine saldırarak, çekilmelerini perişanlığa çevirmiştir. Dört, beş günden beri devam eden karşı taarruzumuzun sağladığı neticeler, resmî tebliğlerle de kısmen yazıldığı üzere, pek mühimdir, Anadolu'nun Yunan ordusu için bir mezar olacağı hakkındaki kanaatimizin gerçekleşmekte olduğunu arzederim.»

(Devamı gelecek sayıda)

KÖYLÜ KIYAFETİNDE — Kahraman Türk subaylarından Halil Nuri Yurdakul, Sadi ve Cevat, Eskişehir ile Düğer arasındaki Etyemez'de köylü kıyafetinde Yunan telefon konuşmalarını zaptederken. Sağda, Millî Mücadele'nin gerçek kahramanı emekli albay ve eski milletvekili Yurdakul, köylü kıyafeti ile görülmektedir.

Kibar erkekler için asil bir losyon...

Muhitinde alâka celbeden "havalı„ erkekler giyimlerine, hal ve tavırlarına hususi ihtimam gösteren kimselerdir... İşte Aqua Velva bu gibi titiz ve asil tavırlı erkeklerin kullandıkları dünyanın en muteber traş losyonudur.

Aqua Velva

EVİNİZ
Bakımla

ve

Sigorta ile
Korunur

SİGORTANIZI
Bugünkü Değerle
Yaptırınız

DOĞAN
SİGORTA

Yeni bir
ŞAHESER ROMAN
daha!
Yirminci Yüzyılın
Harp ve Sulh'u

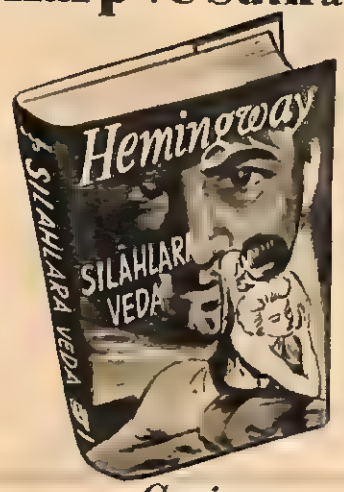

Çeviren :
VAHDET GÜLTEKİN

Bu seriden diğer romanlar :

- JOSEPHINE
- GELİN TACI
- SABAH YILDIZI
- MELISSA
- AŞKTAN DA ÜSTÜN
- HARP ve SULH
- BÜYÜLÜ ÇİÇEK
- HER KADIN GİBİ
- SENİ SEVMEK KADERİM
- BAHAR ATEŞİ
- BİR BAŞKA KADIN

ŞAHESER ROMANLAR
EN BÜYÜK YAZARLARIN
EN GÜZEL ESERLERİ...

GÜVEN
YAYINEVİ
Cağaloğlu yokuşu, Narlıbahçe S. No: 11
İSTANBUL

İLİM HİKÂYESİ

DOĞU RÜZGÂRLARI

1 1942 senesinde Burma cephesi... Japonlar, İngilizleri ricata zorlamışlar, ağır zayiat vererek dağılan İngiliz birliklerinden birkaç asker sağ kurtulabilmişlerdi. İngiliz Kıraliyet Hava Kuvvetlerine mensup, genç teğmen Michael Quinn ve pilot Peter Munroe güç belâ bir İngiliz birliğine tesadüf edebildiler. Burada kendilerine zor bir vazife tevdi edilecekti. Esir düşen Japon askerlerini sorguya çekmek üzere, İngiliz ordusunda Japonca bilen subaylara ihtiyaç vardı.

2 Japonca kursları Hindistan'ın Delhi şehrinde yapılıyordu. Dersleri, senelerce Japonya'da kalmış, babacan bir Tuğgeneral idare ediyordu. Çalışmalar gayet yorucu idi. Michael bir gece, yorgun bir halde hem eğlenmek hem de zihnî yorgunluğunu gidermek üzere gittiği kabarelerden birinde bir Japon dilberiyle karşılaştı. Fakat kız kendini tanıtmadan ortadan kayboluvermişti. Ertesi gün kurslara yeni bir Japonca öğretmeninin geldiği haber veriliyordu. Michael Quinn bu yeni öğretmenle tanışınca şaşırdı. Yeni Japonca öğretmeni Suziki San, Michael'in gece kulübünde rasladığı genç kızdı. Kısa zamanda Suziki ve Michael'in arkadaşlıkları bir hayli ilerledi. Bu, bir gönül hikâyesine köprü olacaktı.

3 Kurslar tatil edilince Michael ve Suzuki, Jaipur şehrine kaçarak gizlice evlendiler. Suzuki kendini dünyanın en mesut kadını hissediyordu. Fakat siyasi durum ve harb hali izdivaçlarını saklamalarını gerektiriyordu.

4 Tatlı saadet günleri uzun sürmiyecekti. Michael tekrar cepheye döndü. Burma cephesinde harb bütün şiddetiyle devam ediyordu. Suziki Delhi'de kalmış, bir Hint radyosunun Japonca yayın servisinde spikerlik yapmaktaydı. Ormanlık Naga dağlarında keşfe çıkan Tuğgeneral, Michael ve subay Fenwick Japonların bir tuzağından kurtulamıyarak esir düştüler. Japonlar, İngiliz harb esirlerini konuşturmak için en zalim ve hunharca işkencelere baş vuracaklardı.

OYNIYANLAR

Michael Quinn ..... Dirk Bogarde

Suzuki San ..... Yoko Tani

Fenwick ..... Ronald Lewis

Peter Munroe ..... John Fraser

Tuğgeneral ..... Anthony Bushell

DOĞU RÜZGARLARI

«The Wind Cannot Read»

Rejisör Ralph Thomas idaresinde çevrilmiş, renkli bir J. Arthur Rank (İngiliz) filmi.

5 Michael'i konuşturmaya muvaffak olamıyan Japon teğmeni, bileklerinden bağlıyarak ağaç dallarına asmak suretiyle, genç subayı saatlerce güneş karşısında bırakmıştı. Tuğgeneral yapılan dehşet verici işkencelere dayanamıyarak öldü. Fenwick malaryaya tutuldu. Michael Hint radyosunu dinlerken Suziki'nin âni olarak bir gürültü ile sesinin kesilmesi karşısında beyninden vurulmuşa döndü. Karısını merak ediyordu... Zihni çeşitli düşünce ve endişelerin istilâsına uğramıştı.

6 Michael karısına bir an kavuşabilmek için her tehlikeyi gözüne almıştı. Suziki'nin durumunu öğrenmesi lâzımdı. Fenwick'in yardımı ile Japon nöbetçisini altederek esir kampından firar etmesi çok zor olmadı.

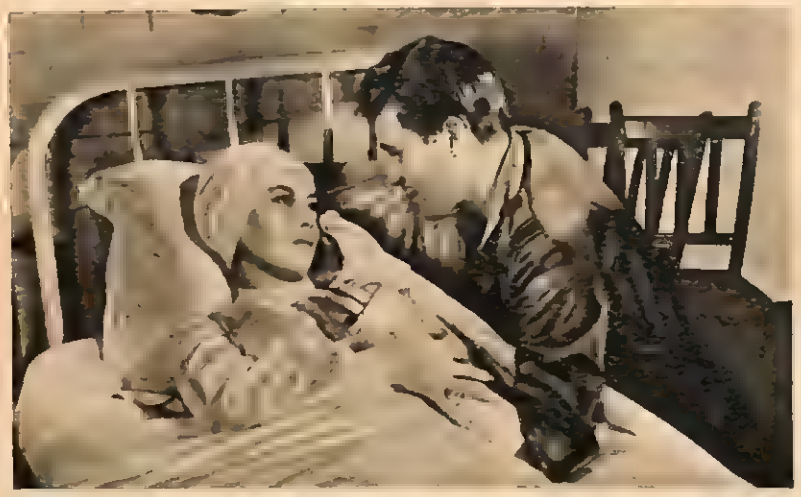

7 Kolundan yaralı olduğu halde saatlerce ıssız arazide yalnız başına yürümeye mecbur kalan Michael bir İngiliz birliğine raslıyarak Delhi'ye varabildi. Suzuki mikrofon başında ani bir baş dönmesi ile düşmüş ve hastanede ağır bir beyin ameliyatı geçirmişti. Gönül hikâyelerinde her ikisi de talihsiz çıkmışlardı. Michael'in sevimli ve sempatik karısı Suziki yaşıyamıyacaktı artık... Suziki son nefesini verirken, Michael unutulmıyacak hâtıraları ile baş başa kalıyordu.

Yavrularımızın SAADETİ için...

BU aslan yavrularının saadeti analarının kucağında olmanın verdiği güvenden ileri geliyor.

Sizin yavrularınızın saadeti de, onlara daha küçükken alacağınız «İKRAMİYELİ AİLE CÜZDANI» sayesinde, geleceklerinin emniyet altına girmesinden doğacaktır.

●

YILIN SON ÇEKİLİŞİNDE :

16
APARTMAN
DAİRESİ
ve
400.000
LİRA PARA İKRAMİYESİ

Bu çekilişe, hesabında en az 200 lirası olanlar iştirak ederler. Her 100 liraya bir kur'a numarası.

YAPI
ve
KREDİ
BANKASI

OKUYUCU MEKTUPLARI

Niğdeden Bay Mehmet Güzele :

Atatürk'ün ablası Makbule Hanım Mustafa Mecdi Beyle evli idi. Hususiyetlerini bilmiyoruz. (Türk Büyükleri) için büyük kitapçılara bakınız.

■

Onkuyucularımızdan B. Ömere :

Önce iyi bir tahsil yapınız. Artist olmak için ileride bir imkân bulursanız aranılan şartları haiz olarak işe başlarsınız. Biz, heveskârları yetiştirecek böyle bir müessese tanımıyoruz.

■

İzmir'den T. Sevar'a :

Bizi böyle bir tanışmaya tavassutta mazur görünüz. Bu vazifeyi, tahsilinizi tamamladıktan sonra ailenizin büyüklerine havale ederseniz daha müsbet bir netice alacağınızı sanırız.

■

İzmirden Bay Kâşif Onara :

Gerek Hayat mecmuasının eski sayıları, gerek cilt kapakları için mektup yazan ve sipariş veren okuyucularımıza, istedikleri, ödemeli olarak adreslerine gönderilir.

■

Karstan Bay Muharrem Battala :

Şoförlük, hafızlık, pehlivanlıktan hangisini daha fazla seviyorsanız ona intisap ediniz. Şoförlük sizin için daha uygundur sanırız.

■

Alpulludan Bay Akın Uygur'a :

İstediğiniz sayıyı gönderdik. Hayat mecmuası tablolariyle birlikte muhafaza edilmelidir. Arzu eden okuyucularımız ikinci bir nüsha alarak tablosunu camlatabilirler.

■

İstanbuldan Bay Ömer Kasımoğluna:

Pul haberlerini en kısa zamanda vermeğe çalışıyoruz. Fakat sizin hangi kartpostalı tercih ederek üzerine ilgili pulu yapıştırıp iptal ettirmek istediğinizi tâyin edemeyiz. Bu arzuya bağlıdır. Eğer pul bir şehre aitse o şehrin kartpostalına yapıştırılması doğru olur.

Araçtan Bay Mehmet Güdüye :

1 — Soyadınızın mânası gütmek, yani sevk ve idare etmekle ilgilidir. 2 — Şahsi notlarınızın neşri okuyucularımızı ilgilendiremiyecektir. 3 — İstediğiniz artistlerin adresleri için biraz bekleyiniz.

■

Erzurumdan Bay Erol Yıldırıma :

Adını yazdığınız Türk artistinin kendi hususiyetini açıklamamızdan memnun kalıp kalmıyacağını bilemeyiz. Böyle bir seri hazırladığımız zaman sizi de memnun edeceğiz. Biraz bekleyiniz.

■

Zonguldaktan Bayan Aysel Demir'e :

Yazdığınız 34 makamdan başka, peşrevleri, saz semaileri ve şarkıları olan daha pek çok makam vardır. Hicazkâr, Müstear, Maye, Sebazemzeme ve saire gibi. Kullanılan bu makamlar yüze yakındır. Ayrıca bir başka makamdan nağme alarak yeni bir isim almış olanlar da var. Şehnaz - buselik gibi.

■

Safranboludan Bayan Zeyla Kartala:

Boyunuzun ne kadar olduğunu yazmadığınız için kısalığı ve uzunluğu hakkında bir şey söyliyemeyiz. Boy uzaması bir yaradılış ve bünye meselesidir. İyi beslenmekten başka yapılacak iş yoktur. Kızlar 22 yaşlarına kadar boylanabilirler.

■

Banaz-Uşaktan B. Ergin Dağcıoğluna:

İyi niyet sahibi olmıyanlarında neşredilen adreslere mektuplar yazdığını ve rahatsız ettiklerini bildiğimiz için memleket içinde kız ve erkeklerin mektuplaşmasına tavassut etmiyoruz. Yalnız lisanlarını ilerletmek gayesiyle ecnebi memleketlerde bulunan kız ve erkeklerle mektuplaşmak istiyenlerin adreslerini neşredebiliriz. Her milletin bünyesi, telâkkileri ayrıdır.

■

Bozdoğandan Bay Erol Gözüm'e :

«Barın Cilt Atölyesi» ile anlaşmamız vardır. Ciltlerinizi oraya gönderirseniz ciltleyip iade ederler. Adresi «Boyacıahmet Sokak No. 8 Türbe - İstanbul» dur. Kapağı bizden tedarik eder. 350, ciltleme ücreti 200 ve iade posta masrafı 720 kuruş tutmaktadır.

TANIŞTIRMA — *Genç okuyucularımızdan Mete Sabuncuoğlu, tahsil dolayısiyle Almanya'da Braunschweig şehrinde bulunmakta ve yukarıdaki fotoğrafta görmüş olduğunuz gibi odasının duvarlarını Hayat' mecmuasında neşredilen resimlerle süslemektedir. Kendisini okuyucularımıza tanıtırız.*

Paxarcıktan Bay İhsan Karabaya :

İnsülin yaptıramıyan şeker hastalarını ağız yolu ile haplar vererek, tedavi etmek kabil olabiliyor. Ancak bu haplar şeker hastalığının her şekline göre değildir. Hastanızı bir mütehassısa gösteriniz.

■

İstanbuldan Bay Haik Kudakcıyan'a:

Bahsettiğiniz zatın toplantıda hangi lisanı kullandığını bilmiyoruz. Fakat İngilizceyi iyi bilir.

■

Köyceğizden Bay Halil Kayaya :

Şair ve bestecilerimizden fırsat düştükçe bahsediyoruz. Memleketimizde isim yapmış sanatkârları zaman zaman Hayat mecmuasında bulacaksınız.

■

İzmirden N. Süslene :

Renseignement kelimesi Fransızcadır. İstihbarat demektir.

■

Hopadan Bay Turhan Tokere :

1 — Memleketimizden harice giden mektuplar kapalı olarak gönderilir. 2 — Avrupa ile Amerika arasında denizaltı kablosu vardır. 3 — Radyodaki parazitlerin sebepleri arasında aynı dalga üzerinden neşriyat yapan yabancı istasyonlarla verici istasyon bölgesinin hava şartları da sayılır.

Ankaradan Bay Necati Arslana :

Lise edebiyat kitaplarında ve yardımcı kitaplarda garp edebiyatından örnekler vardır. Bu seçme eserler size yabancı muharrir ve şairleri tanıtır. Lisan biliyorsanız eserlerin asıllarından da faydalanabilirsiniz. Ediplerimizin hepsi yabancı dil bilmez. İtalyanca yalnız İtalyada resmî dil olarak kullanılır. İspanyolca Güney Amerikada kullanılan bir dildir.

■

Yerköyden Bay Halil Seylân'a :

Müziğe olan ilginiz takdire değer. Türk musikisini kimse icat etmemiştir. Her milletin mutlaka bir musikisi vardır. Bu iptidai hayatdan başlar ve gittikçe terakki ederek millileşir. Garplılar kendi müziklerini daha iyi tesbit etmişlerdir. Çünkü onların nota kullanmalarının tarihi çok eskidir. Alaturka dediğimiz Türk musikisi nesilden nesile kulak yoluyla intikal etmiş, bu arada yüzlerce beste unutulup gitmiş, en tesirli olanlar yaşamıştır. İlk bestecimizi, ilk şarkıyı ve bunun mahiyetini tesbite imkân yoktur.

■

Çatalcadan Bay Necdet Çetine :

Sağır ve dilsizler okuluna gitmeniz faydalı olur. Gösterdikleri ilgiye sevinmelisiniz. Kekemeliğin bazı temrinlerle yani konuşma talimleriyle bir dereceye kadar geçirildiğini söylüyorlar.

Yıldızınız diyor ki...

(12 EYLÜLDEN 18 EYLÜLE KADAR :) Önünüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Durgun bir hayat yaşıyorsunuz. Bunu terketmek zamanı geldi. Küçük bir gayretle bir hayli şey kazanmanız mümkündür. Kabiliyetinize inanınız. Sıhhi durumunuzda değişiklik yok. Maddi durumunuz normal.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Hemen bütün işlerinizin yolunda gitmesini istiyorsanız daha çok çalışmanız lâzım. Etrafınızdakilere faydalı olmadan önce kendinize faydalı olmalısınız. Sıhhatiniz bozulabilir. Şanslı durumda sayılırsınız...

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Hissi bakımdan kuvvetlenmeye ihtiyacınız var. Kendinize bir çekidüzen veriniz. Böylece şahsiyetiniz daha kolay şekillenecektir. Beklediğiniz bir haberi alarak sevinebilirsiniz. Sıhhi durumunuz normalcedir.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Ferahlamış olduğunuzu hissediyorsunuz. Bu yapmak istediğiniz işi neticelendirmiş olmanızdan ileri gelmektedir. Mesleğinizde takdir ediliyorsunuz. Pek yakında daha iyi günlere gireceksiniz. Sıhhatiniz iyidir.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Gösterdiğiniz gayretler sayesinde mesleki durumunuz daha iyiye doğru gidiyor. Bundan sonra aceleciliği bırakıp daha çok düşünerek hareket etmelisiniz. Bu hafta içinde bazı ciddi meselelerle karşılaşabilirsiniz.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

Haklı olduğunuzu hissedince bir işte sebat etmeniz lehinize kaydedilecek hareketlerdendir. Bu arada normal işleri daha süratle neticelendirmeye çalışmalısınız. Kısa bir seyahate çıkmanız ihtimal dahilindedir.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Tetkik etmekte olduğunuz mevzu zannettiğinizden de önemlidir. Kendinizi çalışmaya veriniz. Arkadaşlarınızdan bazıları size takılmak için fırsat kolluyorlar. Sıhhatiniz normal. His hayatınız hareketlenecek.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Sadece şansa güvenmek çok hatalı bir yoldur. Şansınızı kendiniz yapmasını öğreniniz. Bu size yapılabilecek en iyi tavsiyedir. Bir tanıdığınızın sürprizleriyle karşılaşabilirsiniz. Meslekte çalışmaya muhtaçsınız.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALIK

Bazı zamanlar hiç ehemmiyeti olmıyan mevzuların üzerinde lüzumsuz yere duruyorsunuz. Yakınlarınızın tavsiyelerine kulak veriniz. Gönül meseleleri yakında başlıca meşgaleleriniz olabilir. Sıhhatiniz normal.

OĞLAK BURCU
22 ARALIK - 20 OCAK

Sizinle ilgili olmıyan meselelerle lüzumundan fazla meşgul oluyorsunuz. Bu boşuna zaman kaybetmenize sebep olmaktadır. Mesleki durumunuzu daha sağlamlaştırmak için çalışmanız lâzım. Sıhhatiniz normal.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Bugünlerde mesleki durumunuzda çok ölçülü hareket etmelisiniz. Rakipleriniz durumunuzdan azamî istifadeyi sağlamak için bekliyorlar. İlerdeki çalışmalarınıza doğru bir istikamet verirseniz, kazanacaksınız.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Normal günlerdesiniz. Bugünlerde karşılaşacağınız güçlükleri kolayca halledebileceksiniz. Karşınızdakinden bir şeyler öğrenmektense kendi çalışmalarınızla bunu temin etmeniz daha kolay ve garantili olabilir

Anne sütüne en yakın mama

Tam yağsız
Yarım yağlı
Tam yağlı

LAITGOZ IDEAL

Radar Reklam

Bir Varmış!...

Prenses Fazıla şimdi Korsika sahillerinde denize giriyor. Ama hayalinde, sevgili nişanlısı ile Boğaziçi'nde geçirdiği güzel günler vardır. Bağdat'ta kırk gün kırk gece sürecek düğün artık tarihe karışmıştır. Bir varmış bir yokmuş...

UNUTMAĞA ÇALIŞIYOR — Fazıla'nın annesi ona acısını unutturmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Fazıla da yavaş yavaş bu isteğe uymuş, Korsika Adası'nın sakin, ıssız bir koyunda her sabah denize girmeğe başlamıştır. Yukarıda solda onu Akdeniz'in koynuna kendini bırakmak üzere suya girerken, sağda da denizden çıktıktan sonra görüyorsunuz. Yüzünde, aradığını bulamamış bir ifade var. Bulunamıyan bu şeyler muhakkak ki günün her saatinde ayrı renkte akan Boğaz suları, bu suları yararak giden bir motor ve motorun peşinde yapılan su kayağıdır.

Daha güzel olmak
SCHERK ile başkar

Eşsiz nüfuz kabiliyeti

Scherk (Lotion faciale) yüz losyonu hücrelere hayatiyet, tene tazelik verir. Kirleri temizler.

İŞTE TECRÜBESİ:

Yüzünüzü iyice yıkayınız Bir parça pamuğu Scherk yüz losyonu ile ıslatıp yüzünüze ovarak sürünüz.

Pamuk kirlenecek, cildiniz temizlenecek, yüzünüzde fevkalâde rehavet hissedeceksiniz.

Scherk
Lotion
Faciale

Bir Yokmuş!...

RIHTIM — Faysal deniz kayağını çok sever, bu gezintilere ekseriya müstakbel eşi ile aile yakınları da katılırdı. Arnavutköy, Bebek koyları ile Yeniköy önlerinde yapılan bu gezintilerden sonra motor, Fazıla ve ailesinin kalmakta oldukları Yeniköy'deki Abu Bakır yalısının rıhtımına yanaşırdı. Fotoğraflarda Boğaz kıyılarına serilen rıhtımın geçen seneki ve bu seneki hali görülüyor.

MOTOR — Haydarabad veliahtının karısı Dürrüşehvar Istanbul'a geldiği zaman Kandilli'deki bu yalıda kalırdı. Son halife Abdülmecit'in kızı ve Ömer Faruk Efendi'nin kardeşi olan Dürrüşehvar, Hanzade'nin halası idi. Geçen sene Faysal, Fazıla'nın ailesi ile bu yalıyı da sık sık ziyaret eder, su sporlarından bir kısmını Dürrüşehvar'ın oğlu Berekât Han'a ait bu motorla yapardı. Aşağıda motorla, yalının rıhtımında ellerini yıkayan sahibi Berekât Han görülüyor.

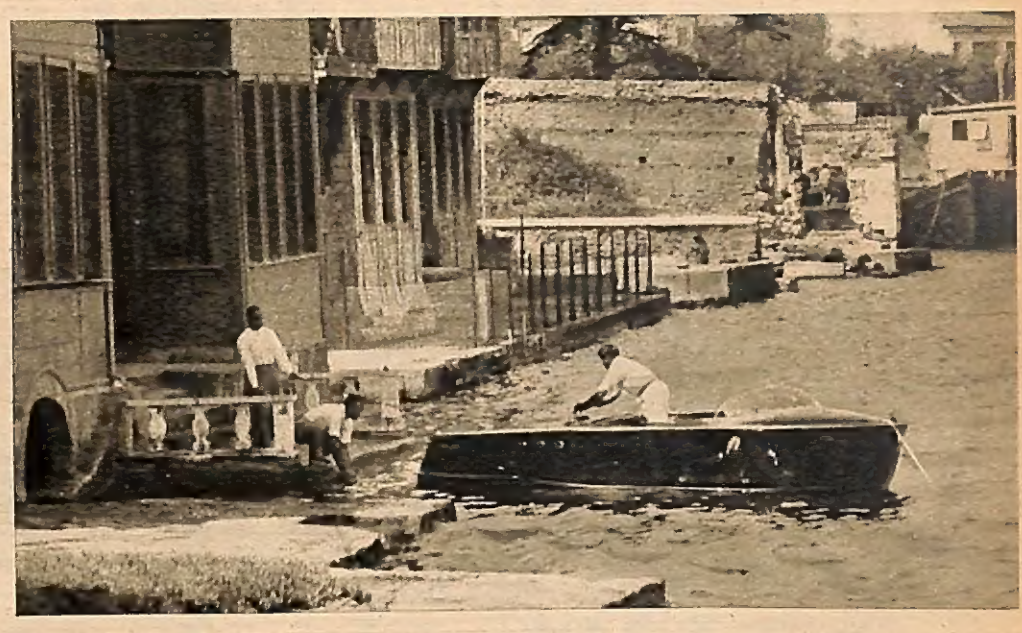

Bu Yüzük Onları Birleştiremedi

Geçen senenin pırıl pırıl bir yaz günü. Abu Bakır'ın Yeniköy'deki yalısında hummalı bir faaliyet var. Yalı halkı telâşlı hareketlerle sağa sola koşuyor. Yegâne telâşsız insan Fazıla. Fakat o da son derece heyecanlı. Yalının cadde tarafındaki kapısında bir otomobil duruyor. Gelen, Faysal'dır. Az sonra da rıhtıma bir motor yanaşıyor. Bu da dayısı Abdülilah. Prens, o gün yeğeni Faysal için Fazıla'yı istiyecek.

Yalının salonunda Fazıla'nın anneannesi Sabiha Hanım ile evlenme mevzuunu görüşen Abdülilah bir aralık cebinden çıkardığı, altın montüründe kenarları pırlanta işlemeli fındık büyüklüğünde bir zümrüt olan yüzüğü göstererek :

— Bunu tanıdınız mı ?... diye soruyor.

Sabiha Hanım, babası Vahdettin'in yüzüğünü tanımıştır.

Vahdettin İstanbul'dan kaçtıktan sonra bir ara Hicaz Kıralı Hüseyin'e misafir olmuştu. Orada ümit ettiği alâkayı bulmayıp parasız kalınca bu kıymetli yüzüğü satmak mecburiyetinde kalmış, bir rivayete göre de Faysal'ın büyük dedesi Kıral Hüseyin'e hediye etmiş. Muhakkak olan, yüzüğün Kıral Hüseyin ailesinin eline geçtiği idi. Netekim Faysal'ın annesi Kıraliçe Aliye ölümünden bir müddet önce bu yüzükle, plâtin yapraklar üstünde pırlantalar işlenmiş ve ortasında ceviz büyüklüğünde zümrüt olan bir broşu yanındakilere göstermiş :

— Bunlar müstakbel gelinimindir... demişti.

Abdülilah sözlerine devam etti :

— Sultanefendi, görüyorsunuz ki babanız daha o zamandan bu iki genci birleştirmiş.

Abdülilah aldanıyordu. Birleşen yalnız yüzükle hakiki sahibi idi.

Bunlar da kaldı

Prens Abdülilah'ın, yeğenine düğün hediyesi olarak aldığı ve 14 temmuz günü kendisini getirecek olan uçakla Bağdat'a gönderilmesi kararlaştırılan eşyalardan bazısı şimdi Kapalıçarşıdaki bir antikacı dükkânında durmaktadır. Bunlar, Louis XIV. stilinde bir masa ile, eski Türk işi mermer kurna aynalarıdır.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Muhterem okuyucularımız intişar etmiş olan isimleri tekrar istiyorlar. Sırada bulunan isimleri daha fazla geciktirmemek için, bunları tekrar etmemize ve hangi sayıda çıkmış olduklarını bildirmemize sütunlarımız müsait bulunmadığından, bu mevzuda mektup yazmadan önce, 40. sayıdan beri intişar eden isimleri gözden geçirmelerini rica ederiz.

İskender

Tarihten önceki çağlardan zamanımıza intikal etmiş erkek isimlerindendir. Bu ismin en büyük adaşı Milâttan önce 356 da doğmuş ve 33 yıl yaşadıktan sonra 323 te ölmüş olan, tarihin en büyük cihangirlerinden Büyük İskenderdir. Filozof Aristo tarafından yetiştirilen bu Makedonyalı Kıral topladığı bir ordu ile Çanakkaleden Anadolu kıyısına geçerek Asya fethine çıkmış, çağdaşı olan Dârâyı iki defa yenmiş, İranı, Suriyeyi, Mısırı Arap yarımadasına kadar istilâ etmiştir. Mısırdaki İskenderiye ile Akdeniz kıyısındaki İskenderun limanımız ve şehir onun adını taşımaktadır. Rivayete göre, Kütahya civarındaki eski «Gordiyum» kasabasında bulunan tılsımlı düğümü bir kılıç darbesiyle keserek çözmüş ve kördüğüm kelimesi buradan kalmıştır.

Cengiz +

Öz Türkçe erkek isimlerindendir. «Yılmaz, dönmez, sert, ulu» anlamlarına gelir. Bu isim, Türk ermişlerinden Gökçe tarafından büyük Türk Hakanı Timuçin'e verilmiştir. Timuçin Cengiz Han Doğu Türkistanın ve dünyanın en büyük cihangirlerindendi. Bütün Türkleri bir bayrak altında toplamak için savaşmış ve yasa'lar koymuştu.

Nilüfer +

Kadınlarımızda kullanılan bu isim durgun sularda, göl ve büyük havuzlarda gelişen büyük yapraklı, çiçekleri renkli bir bitki türü ve Bursadaki çayın adıdır. Ulufer şeklinde söylenip yazılışına da raslanır. İsmin en büyük adaşı, Osmanlı hükümdarlarının ikincisi olan Orhan Gazinin karısı Nilüfer Hatundur. Osmanlı tarihinde geçen bir hikâyeye göre, Yarhisar tekfurunun kızı Bilecik Tekfuruna verilirken yeni teşekkül eden Osmanlı devletinin ilk padişahı Osman Gazi de düğüne davet edilip bir pusuya düşürülerek öldürülmek istenmiş. Fakat bunu haber alan Osman Gazi düğün yerine bir baskın yapmış, bu arada gelini de alarak oğlu Orhanla evlendirmiştir.

Güngör +

Yeni nesle konulan Öztürkçe isimlerdendir. Daha çok erkeklerde kullanılmaktadır. «Varlıklı ve değerli adam ol, Uzun ömürlü ol» anlamına gelen dilek isimlerdendir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenilmiştir.

Hayat Doktoru

Bazı sorulara cevaplar

Okuyucularımızdan çeşitli sağlık konularına dair mektuplar almaktayız. Bunların çoğuna Hayat Doktoru, Okuyucu Mektupları sahifesinde cevap veriyor, önemlilerini de müstakil bir konu olarak ele alıyordu. Bu sayımızdan itibaren de gittikçe artan bu sorulardan özleri bakımından şümullü olanlarının cevaplarını zaman zaman bu sütunlarımızda bulacaksınız...

Dr. RECEP DOKSAT

FUTBOL, insan vücudu için zararlı mıdır? Kalb büyümesine yol açtığı doğru mudur?

Nazilli'den mektup yazarak bu sualleri soran Bay Aksu Selçuk, yazısından anlaşıldığına göre genç olmalı. Binaenaleyh, suali, futbol genç vücutlar için zararlı mıdır, şeklinde mânalandırarak cevaplandıracağım. Elbette ki, her şeyde olduğu gibi, sporun da ifratı, fayda yerine zarar getirir. Hele futbol gibi, vücudun sadece aşağı kısmını geliştiren, bacakları kalınlaştırıp, hantallaştıran bir spor, kemikleri henüz yeteri kadar sertleşmemiş ve uzamakta olan körpe vücutlarda biçim bozukluklarına sebep olur. Bacak adaleleri gelişip sertleştiği için, kemikler uzayamaz. Vücudun gelişmesini kolaylaştıran hafif sporlar ve jimnastik ne derece faydalı ise, enerji tüketen ağır bir sporun, henüz çocukluk çağında ifrat bir şekilde yapılması o kadar zararlıdır. Gençlere futbolden çok, voleybol, basketbol ve atletizmin diğer nevilerini tavsiye ederim.

Futbol, boks gibi ağır sporlar, kalbi büyütürler. Sporcu kalbi denen böyle büyümeler, bir hadde kadar zararsız addedilebilir. İşliyen demir ışıldar, çalışan uzuv gelişir. Fakat takatin fevkinde çalışma, normal hudutları aşan bir büyüme tevlidederek, ilerde kalb yetmezliğine yol açabilir.

Geceleri yatağını ıslatan çocukların tedavisi kabil mi?

Ordu'dan mektup yazan 13 yaşındaki kız okuyucumuz A. K., aynı dertten şikâyet ederek, çare soruyor.

Çocukların gece işemelerinin çeşitli sebepleri ve bu sebeplere göre değişen tedaviler vardır. Evvelâ sebebi tesbit etmek lâzımdır. Bel kemiğinin, yani omurganın alt kısmının röntgen filmini çektirmek icabeder. «Spina bifida» denen doğuştan bir ârıza vardır ki, kuyruk sokumundaki omur kemikleri tam kapanmamıştır. Böyle bir ârıza varsa, ortopedi mütehassısı bir hekim, ilâçla veya gerekirse ameliyatla bunu düzeltebilir. Gece işemelerinin asabi - ruhi sebeplerden ileri gelen şekilleri de vardır ki, bunu da ancak bir akliye - asabiye mütehassısı tedavi edebilir.

Limonun çok yenmesi, zararlı mıdır?

Ankara'dan Bay Ali Rıza Aloğlu da bunu merak etmiş.

Halk arasında, ekşi kanı sulandırır, diye yanlış bir inanç vardır. Şunu katiyetle söyliyeyim ki, limon, ekşilerin en zararsızıdır. Üsttelik bol C vitamini ihtiva ettiği için pek de faydalıdır. Bol limon yemenin ve vücuda fazla C vitamini girmesinin hiçbir mahzuru yoktur. Hattâ, bazı hastalıkların tedavisinde de kullanılır. Yalnız, midede ülser, hazımsızlık, ekşilik gibi şikâyetler varsa, limon biraz mahzurlu olabilir.

Omuzlarda ve sırtta uzun siyah tüylerin artması nedendir?

Heybeliada'dan Bay Hâdi A. T., bu kış 1, 2 ay içinde omuzlarında ve sırtında uzunca ve siyah kıllar türemesinden ve bunun artmasından endişeye düşmüş. Okuyucumuz yaşını yazmadığı için endişesinin haklı olup olmadığına dair kesin birşey söyliyemiyeceğim. Cilt hekimleri bu hale Hiper trikoz derler. Çeşitli sebepleri vardır. Yaş, hormonlar, bazı urlar v.s... Herhalde, Bay Hâdi A. T. cildiye mütehassısı bir doktora giderek muayene ve tedavi olmalıdır.

PUL ve TARİH

AFGANİSTAN KIRALININ TÜRKİYE'Yİ ZİYARETİ HÂTIRASI : 1.9.1957

Afgan Kıralı Mehmet Zahir Han'ın Türkiye'yi ziyareti dolayısiyle PTT İdaresi iki kıymet üzerinden 750 bin tirajlı bir seri tedavüle çıkarmıştı. Seri 1.9.1957 de Ankara'da, 2.9.1957 den itibaren de bütün PTT merkezlerinde satışa arzedilmiş, ilk gün damgası ve zarfı Ankara'da kullanılmıştır. Asıl kıymeti 50 kuruş olan seri şimdi 250 kuruşa satılmaktadır. Türkiye'yi ziyaret eden Afgan Kıralı Mehmet Zahir Han, 1933 te babası Nadir Şah'ın

öldürülmesi üzerine tahta çıkmıştır. Eski bir tarihi olan Afganistan 1747 den beri Afganistan adı ile anılır ve emîrler tarafından idare edilirdi. 1907 den 1921 e kadar İngiltere'nin vasiliği altında kaldı ve o tarihte tekrar egemenliğini kazandı. Amanullah Han'dan beri Afgan hükümdarları kıral ünvanını taşımaktadırlar. Afganistan'ın yüzölçümü 700.000 kilometre kare, nüfusu 10 milyondur. Başşehri 150.000 nüfuslu Kâbil'dir. Kâbil'den sonra başlıca şehirleri Herat, Kandahar, Mezarışerif, Meymene, Taşkurğan, Celâlabad, Belh ve Gazne'dir. Afganistan'ın Türkiye ile eskiden beri sıkı dostluğu ve kültür bağları vardır.

BİLMECE

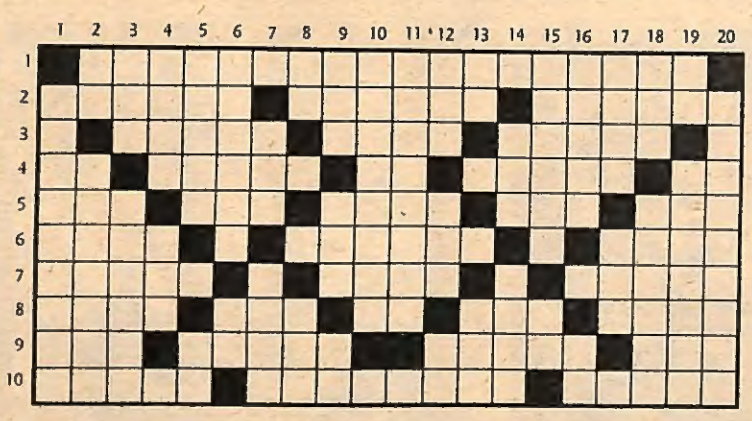

SOLDAN SAĞA : 1: «Türk Sazı» isimli şiir kitabının sahibi bir şairimiz. 2: Tabiatler, karakterler anlamına gelen Arapça bir tabir — Hava değişik ve olaylarına verilen genel isim — Üyeler. 3: Yapılabilme hali — Çam cinsinden Lübnanda çok bulunan bir ağaç — Hemen hemen anlamında bir kelime. 4: Nota — Şans — Alfabede bir harf — Fazla ileri — Küşat et. 5: Tarihteki kavimlerden — Katı, sağlam — Ayrılışta selâmlaşma — Yüksek — Hazreti Muhammedin damadı. 6: Laz motoru — Kare şeklinde parçalı dokuma — Anlayış. 7: Kadın ismi — Ağrı — Devam ettirme. 8: Parıltı — İcra — Bağlama takısı — Bahçe âleti — Tersi bir çiçek. 9: Erkek ismi — Bir ilimiz — Taş veya tahtadan yapılan çeşme havuzu — Tersi rumcada bir. 10: Dağılan, dökülen — Kabadayılara takılan isimlerden — Açıkça söyleme.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1: Gürültü patırtılar. 2: Kuzu sesi — Kendi karakterine ve sınırlerine sahip. 3: Tenbih sorusu — Sizinle ben. 4: Şükretme — Pek iyi. 5: Küp — Zaman parçası. 6: Yabancılar — Arapçada bayram. 7: Kötünün aksi — Küçük. 8: Meme çocuğuna emir — Valide. 9: Tersi zehir — Arapçada v harfinin adı — Hicap, namus. 10: İleriye doğru sürüp götürememek. 11: Tersi bir buluş sahibi olan. 12: «Kuvvetten düşür» veya «iyi mâna ver» anlamına bir emir — Bir renk — Eklet. 13: Vücutta çıkan yağ birikintileri — Arıların imal ettikleri. 14: Ticaret terimlerinden — Sabah ezanından önce okunan. 15: Çocuk hizmetçisi olan — Nota. 16: Bir millet halkından — Takı. 17: Sert — Fikir. 18: Eski sivil rütbe — Organlar. 19: Nota — Büyük balık kayığı. 20: Keman kirişine sürülen maddeler.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

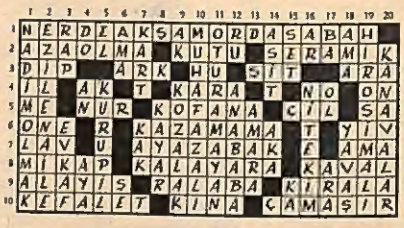
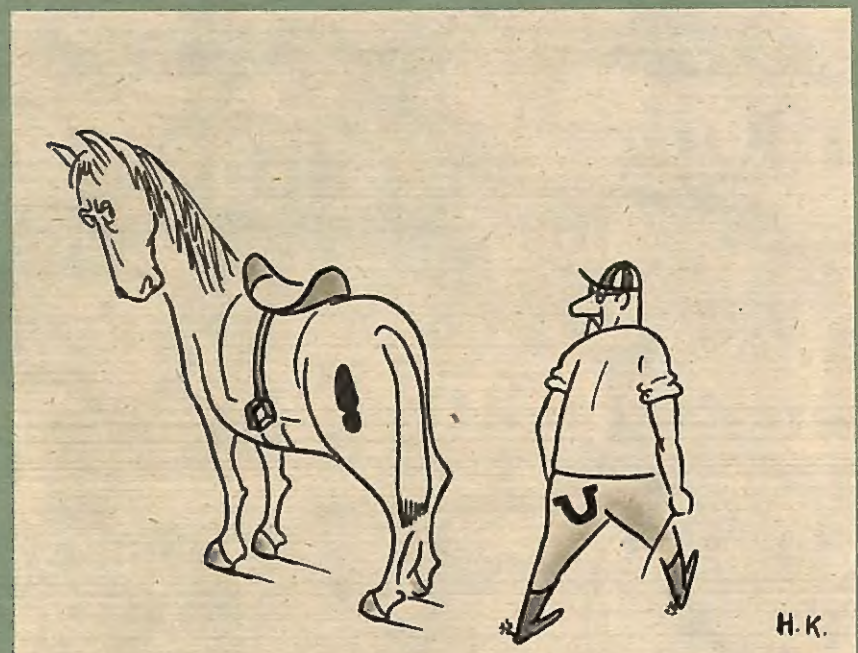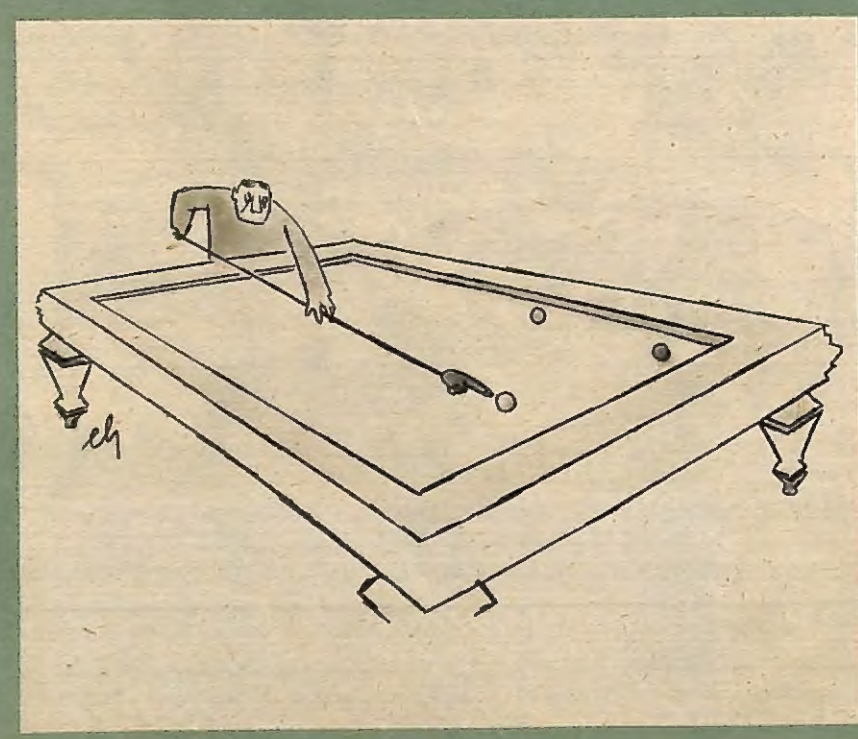
Y A Z I S I Z